

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izahaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 9.

15. septembra 1862.

XI. tečaj.

Pridiga za 17. pobinkoštno nedeljo.

(Začetek sv. Roženkranca in njegova naprava; gov. M. T.)

„Vkoreninila sem se v častitem ljudstvu, in v mojem Bogu je njegov del, in v družbi svetnikov moje stanovanjše.“ Sirah. 24, 16.

V v o d.

Gerna noč in grozovita tama, pravi sv. pismo, ste pokrivale z začetka obličje zemlje. Tu reče Bog: Bodi luč! In glej! velicastno se zasveti solnce na nebesa višnjevem oboku, ki oznanuje po vsem svetu mlado, novo življenje. — In spet po dolgi dušni tami prižge dobrotljiva roka Gospodova novo luč, ki je še ni bilo nikdar viditi; luč, ki od Nazareta pošilja svoje žarke na vse kraje sveta in še dan danes lepo sije na nebesu Božje ljubezni. In ta luč se imenuje Marija, ki nam kakor zgodnja Danica ali vzhajajoča zarja napoveduje solnce pravice, zveličarja Kristusa Jezusa, kteremu po besedah današnjega sv. evangelija žena, ko vidi njegove čudeže, spričevanje daje, ter sv. veselja polna blagruje že Njegovo mater, rekoč: „Blagor telesu, ki je tebe nosilo, in persam, ki so tebe dojile!“ S to ženo vred blagruje Marijo ves kerščanski svet; zakaj kdorkoli Jezusa spozna za svojega Odrešenika in Zveličarja, ta spozna Marijo za Njegovo mater, in kdorkoli Jezusa moli, ta tudi Marijo, njegovo mater, časti, in ravno češčenje Device Marije je znamenje pravovernega kristjana. Za tega voljo ji tudi sv. katoliška cerkev češčenje skazuje, in to češčenje ravno z današnjim praznikom očitno na znanje daje, ko opominja svoje sinove in hčere, naj bi se ji vsaki dan priporočevali z molitevjo sv. roženkranca. Pa — saj bi je ne imelo biti kerščanske hiše, kjer bi bila ta molitev neznana; ne imelo bi

je biti hiše, kjer bi gospodar vse svoje družine zvečer ne sklical in ž njo vred pred počitkom te molitve ne opravil, zakaj ta molitev je, kakor iz nar lepših belih, rudečih in zlatih rožic spleten venec pripravljen za kronanje tiste, ki se imenuje kraljica roženkranca. Da bi vas vse za to lepo molitev še bolj vnel in tudi mlačne k nji spodbodel, vam bom danes ob kratkem razložil

1) kako se je molitev sv. roženkranca začela in

2) kakošna je njena (notranja) naprava.

To v večo čast Device Marije in v vaše podučenje.

Razlaga.

1. Že z začetka katoliške cerkve so imeli kristjanje navado, da so svoje molitve po kakem številu opravljali. Od tega beremo v zgodbah iz življenja sv. Pavla puščavnika, ki si je sam od sebe dolžnost naložil, na dan tristokrat k Bogu moliti, in da je to dolžnost dopolnil, si je pripravil tri sto kamenčkov, in kadar je eno molitev dokončal, je en kamenček na stran položil. Posebno pa se je to godilo pri molitvi angeljskega češčenja. Tako je bilo v 12. stoletji veliko kristjanov, ki so mater Božjo s tim častili, da so angelovo češčenje na dan po 60krat, nekteri clo po 100krat ponavljali. Nad tim škofje ne le nič spodtakljivega niso našli, ampak so to počeščenje Matere Božje ljudstvu v svojih pastirskih listih še posebno priporočevali. To je bil tedaj prvi začetek sv. roženkranca; vendar tako, kakor ga zdaj molimo, so ga moliti začeli še le v 13. stoletji. Vstali so namreč krivoverci Albigenzi, kateri so prederzno Jezusa kleli, sv. rešnje telo zaničevali in zasramovali vse druge sv. zakramente. Marijo Devico so imenovali nesramnico, rimsko katoliško cerkev so zmerjali z babilonsko nečistnico, papeža in duhovne psovali za goljufe, ter so imeli pekel in nebesa za prazne vraže in slepotijo. Ti krivi učeniki in pravi namestniki satana so zlasti na Francoskem peklu pridobili bogato žetev, ker so se njih nauki hitro krog sebe širili, kakor kužna bolezen po vaseh, po tergih in po

mestih, dokler so se čez francozke meje razprostirali še na Španjsko deželo. Zastonj so bile vse zbirališča in posvetovanja škofov; krivovercov le ni bilo mogoče ukrotiti. Zdaj vstane sv. oče Dominik, gre med Albigenze, jih uči z nebeško modrostjo celih deset let, pa le malo malo je njegov trud zalegel in sadu prinesel. Žalosten se za tega voljo poda v samoto, se posti in tri dni in tri noči neprenehoma moli, ter prosi Boga in Marijo za pomoč kako poboljšati to razuzdano druhal. Na to se mu prikaže Marija v veliki časti, in mu pravi: „Dominik! moj sin! ti veš, kako je Bog svet odrešil, da je bil sin Božji rojen, je terpel in umerl, od smerti vstal, v nebesa šel, in tako ljudem vrata v zveličanje odperl. Začetek tega je bila angeljska molitev: Češčena si Marija. Skrivnosti rojstva, življenja, terpljenja Kristusovega z angeljskim češčenjem in Gospodovo molitevjo opletene so moj Roženkranc. Tega oznanuj oslepljenim krivovercom. Ta bo začetek njih spreobrnjenja.“ To kraljica nebeška izgovori in zgine. Na to zapusti sv. Dominik samoto, in kodar hodi, povsod uči molitev sv. Roženkranca, na katero so se vidni čudeži Božje milosti godili.

— Grof Montfort napove Albigenzom vojsko in jih napade s 1800 katoličani. Na Dominikovo prigovarjanje si denejo katoliški vojščaki molek (paternošter) okoli vratu, in pod brambo Device Marije so tako slavno zmago pridobili, da je 20000 sovražnikov na mestu mertvih ostalo, še več se jih je na morji potopilo, kar jih je pa ostalo, so se na vse kraje razkropili.

Tako je tedaj sv. Dominik vpeljal sv. Roženkranc, kakor ga zdaj molimo. Od papežev poterjen in od škofov priporočan je postal v malo časa nar ljubša pobožnost vernega ljudstva, in papež Gregor XIII. tega imena, je velel po cerkvah, kjer so bili oltarji Roženkranca, Klemen II. po vsi katoliški cerkvi na današnji dan obhajati vsako leto častiti praznik sv. Roženkranca. — Začetek te molitve nam tedaj očitno kaže, da Roženkranc ni zasramovati, in da ni samo za kmečke in neučene ljudi, ampak bi imel biti tudi taci čast in ponos, ki se med učene in omikane štejejo. Tako ga je sv. Frančišek Sališki pri vsi svoji učenosti iz obljube vsaki dan molil, in nikoli ni imel, dasiravno je bil škof, toliko opravi, da bi le

enkrat na to svojo dolžnost pozabil. Enako navado so imeli Karol Boromej, kardinal in veliki škof Milanski, sv. Katarina Sienska, sv. Terezija in veliko drugih.

Da je pa ta molitev Bogu dopadljiva, ste vidili nad sv. Dominikom in nad slavno zmago katoličanov. Enaki čudeži, s katerimi je Bog svoje dopadenje nad molitvijo sv. Roženkranca razodel, so se tudi v poznejših časih godili. — Grozovito je, prebirati v cerkveni zgodovini, kaj je kat. cerkev od nejevernega Turka prestajala v 16. stoletji. Sveta dežela, za katero se je v časih križanskih vojsk tolikanj keršanske kervi prelilo, je padla spet temu sovražniku v oblast. V krajih, kjer je Jezusova rešnja kri tekla v naše zveličanje, je nejevernik silno gospodaril, kristjane moril, cerkve poderal in razbijal altarje Gospodove. Pri Božjem grobu je Mohamedanec zavkazoval, po Getsemanskem vertu pasel svoje konje, in v Betlehemski štalici kermo pokladal svojim mulam. Pa tu mu še ni bilo zadosti, ampak gre in vojsko napové vsemu keršanskemu svetu. Nar poprej plane Soliman I. na Ogersko, in ko pod njegovim mečem padejo ogerski junaki, dere neuderžljivo naravnost proti Dunaju. Tu ostrašen beži nazaj v svojo domovino, kjer ga Božja pravica mertvega stegne na mertvaški oder. Za hudobnim očetom še bolj kervi željni sin Soliman II. prevzame cesarstvo, ki se je zaprisegel, Jezusovo vero zatreti, naj ga stane, kar in kolikor hoče. Berž zbere svoje vojskine trume, ter jih pošlje čez morje proti Laškem. Pri Lepantu na Gerškem morji se sovražnika srečata, in se 4 ure neprenehoma bojujeta, tako, da je od prelite kervi morje rudeče postalo, in spet je bila zmaga na strani keršanskih vojščakov. Pa kdo je to zmago pridobil, morebiti človeška moč? Gorje kristjanom, ko bi bilo na moči ležeče, ker je bila armada sovražnikov ravno še enkrat tako velika, kakor njihova! Molitev sv. Roženkranca je bila, katero je papež Pij V. ysem (kloštrom) samostanom in vernemu ljudstvu v tem času nevarnosti moliti goreče priporočil.

2. Ker je pa ta molitev Bogu tolikanj dopadljiva, da so zgolj nji tako slavne zmage nad krivoverci in nejeverniki pripisati, kaj pa v sebi zapopada? — V bukvah modrega Siraha beremo: „Vkoreninila sem se v častitem ljudstvu... in kakor

roža v Jerihi sem visoko zrastle.“ Jeriha v nar lepšem kraju Jordanske doline, blizu tam, kjer ste kdaj mesta Sodoma in Gomora stale, je bila sloveča zavolj palm in rož, ker tako lepo nikjer drugod niso cvetele. In te besede Sirahove obrača sv. cerkev na Marijo po vsi pravici. Zakaj kakor roža vse druge cvetlice na lepoti prekosi, tako prekosi Marija s svojo notranjo lepoto ljubezni Božje polnega serca in svojo angeljsko čistostjo vse druge svojega spola. In od te duhovne rože v Jerihi tergamo lepe peresa, jih v vence spletno, ter Mariji in Njenemu Sinu v dar prinašamo v molitvi sv. roženkranca. Ta venec je spleten iz 150 rožic, in da se od Davidovih psalmov razloči, katerih je tudi 150, se Marijni psalter imenuje. Te cvetlice pa, ki jih v venec spletno, so trojne barve: bele, rdeče in zlate. — Pervih 50 rož je belih, to je, molitev veselega dela, ki nas ob kratkem spominja na spočetje Kristusovo po sv. duhu v deviškem telesu Marijnem, na veselo obiskanje pri Elizabeti, na veselo rojstvo Božjega deteta v Betlehemu, na njegovo darovanje v tempeljnu in najdenje v Jeruzalemu. Zemlja, na kateri raste tih 50 rož, je Marijna neomadeževana, deviška čistost. In kaj je lepšega od nje v nebesih in na zemlji? Saj ima še celo v nebesih sprednost, da le ti, ki so popolnoma čisti, morejo v belih oblačilih s belimi lilijami v rokah za Božjim jagnjetom hoditi in mu peti neprenehoma novo pesem, ktere nihče drugi peti ne more. Zato je rekla neka pobožna devica svojemu spovedniku: O ko bi tisti, ki so svojo nedolžnost zgubili, vidili, kakošno zveličanje deviško čiste duše v nebesih uživajo, radi bi 1000 let v peklu terpeli, ko bi le mogoče bilo, s tim odkupiti svojo nedolžnost! In glejte! ravno Marija v svoji nedolžnosti je nar čistejša med čistimi, kraljica devic, bela roža, ktere peresa se lepši svetijo, kakor blisketajoči sren na novo padlega snega v svitu vzhajajočega solnca.

Da, lahko so se njeni občutki, ko je sinu Božjega spočela in rodila, razlili v veselo pesem: „Moja duša povišuje Gospoda, in moj duh poskakuje v Bogu mojem Zveličarju, ker se je ozerl na ponižnost svoje dekle.“

Druzi 50 rož je rudečih, to je molitev žalostnega dela, ki nas spominja na terpljenje in smert sinu Božjega, kako je

za naših grehov voljo kervav pot potil, za nas težek križ nesel verh Kalvarije, in na njem izdihnil svojo dušo. Kakor noben drug je Marija vse to terpljenje s sinom vred občutila, in nase lahko obrnila besede preroka Jeremija: O vi vsi, ki memo greste po potu, pogledajte in povejte, če je bolečina, kakoršna je moja. V žalostnem delu tedaj spremljamo Jezusa od oljske gore do verha Getsemanskega, po Jeruzalemu od sodnika do sodnika, smo priče njegove nedolžnosti, pa tudi priče njegovega zasramovanja, tepenja in suvanja, ga spremljamo po Njegovem kervavem potu, kakor Marija, in ž njo vred stojimo pod Njegovim križem, kjer terpi smertne bolečine, nad katerimi se nebo in zemlja zavzemata.

Zadnjih 50 rož je zlatih, ki pomenijo čast in zmago Kristusovo nad smertjo in peklom, in to je molitev 3. ali častitega dela. Ta nas spominja, da Jezus, kakor zmagovavec groba, živi, se po svojem vstajenji v nebesa vzdigne, da tam pripravi stanovališča za svoje. Spominja nas na prihod sv. Duha in na njegove mnogotere darove, in potem, ko vidimo Jezusa, enakega solncu, kadar na jasnem nebu zajde v Božjo gnado, vidimo še Marijo enako večerni zarji zginjati, jo vidimo, kako se nad zvezde povzdiguje v nebesa, kjer ji Božji Sin sam nar zališo krono, ki jo nebesa premorejo, na glavo postavi, ter jo stori kraljico nebes in zemlje.

S k l e p.

To je tedaj ob kratkem zapopadek roženkranske molitve, ki je kakor dišeč venec nar lepših rož, ktere nikoli ne zvenejo, ki se po zimi in po letu nikdar ne obletē, ampak v vedni pomladi cvetō, ter so nebesom dopadljive, nam pa na zemlji v pomoč, v blagor in k zveličanju. Nikarmo kristjani! zamuditi natergati teh Marijnih rož; ali da drugače rečem: Nikarmo se sramovati molitve sv. roženkranca. Posnemajmo v stiskah vsakdanjega življenja zgled sv. Dominika, da bo tudi nam, kakor je Njemu, od Marije dohajala pomoč, zdaj in smertno uro, in da bo še na mertvaškem odru molek, ki nam ga bodo v roke podali, znamnje, da smo ž njim do zadnjega zdihljeja Marijo častili! **Amen.**

Pridiga za 18. pobinkošno nedeljo.

(Jezus naš kermir proti nebesom; gov. M. T.)

„(Jezus) je stopil v čolnič, ter se je prepeljal, in je prišel v svoje mesto.“
Mat. 9, 1.

V v o d.

Hrabro in junaško delo, od kakoršnega še do tistihmal ni bilo slišati, je izpeljal Kristof Kolumb, ko se je v l. 1492 s 12) tovarši na morje podal iskat nove zemlje, ki se zdaj Amerika imenuje. Ali komaj dobro od kraja odrinejo, in pridši na globočino jadra razpnejo, vstaja vihar za viharjem, eden hujši od drugega, tako, da so njegovi tovarši vsi prestrašeni in osupnjeni, ter jim zmiraj bolj serce vpada. Le on sam strahu ne pozna, temuč vedno ostane stanoviten, in s svojo stanovitnostjo še drugim z novega serčnost daje. Po mnogo zahojah, po veliko prestalih viharjih in nalivih, po silnih nevarnostih in vednem terpljenju zagledajo čez 100 dni serčno zaželjeno suho zemljo, in ko nanjo stopijo, se vsi od veselja jokajo, se prijateljsko med sebo objemajo, ter vso barko s krasnimi venci opletó in ozaljšajo.

Česar je Kristof Kolumb s svojimi tovarši 100 dni iskal in na posled našel, tega tudi mi sleherni dan iščemo, in upamo najti, namreč: nove zemlje, boljše memo te, na kateri sedaj prebivamo; po besedah sv. Petra, ki pravi: „Mi pričakujemo nove zemlje.“ Tisti trenutek, ko smo bili rojeni, smo stopili v barko, ter se v sto in sto nevarnostih vozimo čez razpenjenega morja šumeče valove, dokler priveslamo v novo deželo, kjer imata pravi mir in stanovitna sreča svoje domovanje. „Tukaj“, govori apostel, „nimamo obstoječega mesta, ampak prihodnjega iščemo.“ — Kolikorkrat tedaj slišimo kakošno govorico od nebeškega veselja in njegovih neminljivih dobrot, se nam dozdeva, kot bi na ušesa vlekli glasove iz angeljskega ozračja, in nas nekak dih znad visočin rajskih

livad opihljava, da nas znovic okrepčuje in poživlja, naj bi to vožnjo po morju srečno nadaljevali, in tako srečno dospeli do kraja Sionskega bregovja. Da se nam bo pa ta vožnja srečno stekla, mora Kristus v našem čolnu biti, da ga lahko z učenci vred v nevarnostih zakličemo: „Gospod! otmi nas, poginjamo.“ V tem čolnu, narejenem od same Božje roke, bodi pamet naš kermir, sv. vera naš kazavec, Kristusov križ naša jambora, angeli naši veslarji, resnične želje po nebesih naše jadra, in navdihovanje sv. Duha tista vgodna sapa, ki nas k vsemu dobremu napeljuje. Tako nadaljujmo v Božjem imenu svojo vožnjo, ker dežela, ki je iščemo, ni daleč, in njena posest je gotovo vredna našega trpljenja. Pred vsem drugim pa skerbimo, da bo Jezus z nami zmiraj v čolnu, ker le z njim bomo dosegli bregovje obljubljenе dežele. Zato vam bom v današnji pridigi od tega, da namreč le z Jezusom zamoremo gotovo v nebesa priti, še na dalje govoril.

K temu poprosim Božje pomoči in vaše pazljivosti!

Razlaga.

Dasiravno je Bog sam s svojo vsegamogočno roko čolnič naše duše naredil, in v njem postavil svojo podobo v znamenje, da je on njegov Gospod, vendar pa ni imel te časti, da bi bil on prvi v njem prebival. Ker smo vsi v grehιh rojeni, in smo bili, kakor apostel pravi, otroci jeze, je čolnič naše duše najpoprej bil v satanovi oblasti, in bi bil lahko z njim vred potopljen v peklensko brezno, ako bi nam gnada Božja v zakramentu sv. kersta ne bila prišla na pomoč; to je, ako bi ne bila očiščena naša duša izvirnega greha. Še le pri sv. kerstu je stopil Kristus s svojo posvečujočo gnado v čolnič našega serca, ter iz njega izpahnjen in na dno morja veržen je bil peklenški sovražnik. Na mesto črnega bandera poglavarja tame je v našem sercu zavihralo belo banderce sv. Križa. O srečni čolnič potem, ko se v njem pelja Zveličar s svojo gnado! Kterega se mu je li bati? Kdo mu zamore škodovati, ker sme s sv. Pavlom reči: „Če je Bog z nami, kdo je zoper nas?“ — Ko se je enkrat Rimski poglavar, Juli Cezar, v velikem viharju čez morje prepeljeval, in so bili s kermirjem

vred vsi mornarji silno prestrašeni, zdaj zdaj od valov zaježeni in potopljeni biti, se oberne Cezar proti kermirju, rekoč: „Čemu se bojiš, ali ne veš, koga imaš v čolnu? Spomni se, da peljaš Cezarja in njegovo srečo!“ To so bile sicer prevzete besede, ki jih je burja odnesla, in ki niso mogle ne odverniti nevarnosti, ne vpokojiti zaganjanja valov; vendar pa so k potolažbi in k serčnosti mornarjev veliko pripomogle. Koliko bolj se toraj sme pravični duši, kedar je v veliki skušnjavi in nevarnosti, reči: „Ne boj se, keršanska duša, zakaj Kristus je pri tebi s svojo gnado, in ž njim vsa njegova sreča in zveličanje!“

Res je, kdor hoče na uni svet srečno prijadrati, mora skozi tavžent in tavžent nevarnost in nesreč ubežati; treba mu je vedno za orožje deržati in vsaki čas pripravljenemu biti, s sovražniki se udariti. Zakaj bojevati se mu je z morskimi roparji in tolovaji, to je: s hudobnimi duhovi, ki mu povsod zaderge stavijo, in od vseh strani na njegov pogin prežé. Bojevati se mu je zoper viharje in hude ure skušnjav in napadov, tako, da sme s sv. Avguštinom zdihovati, rekoč: „Gorjé nam sirotam, ki vlečemo svoj čolnic skozi valove zemeljskega morja, nevedoč, če bomo srečno dosegli breg zveličanja!“ Toda, dokler je Jezus z nami v čolnu, nam ni treba maloserčnim in obupljivim biti, ker on je tisti, od kterega je rečeno, da je morju in vetrovom zapovedal, in postala je velika tihota, in od kterega apostel Korinčanom (I. 10, 13.) piše: „Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil bolj skušati, kakor uterpíte, temuč bo storil, da bo skušnjava tudi dobro izšla, da jo zmagate.“ Akó tedaj viharje skušnjav še s tako silo krog nas bučé, in naš lahki in rahli čolnic sem ter tje mečejo, nam pri vsem tem serce le še ne bo vpadlo, ampak porečemo z Davidom: „Če tudi po smertni senci hodim, nič se mi ni bati, ker si ti, o moj Bog! (moj Jezus!) pri meni.“ In Jezus bo pri nas ostal, in nas pred vablјivostmi zapeljivega sveta, pred silo roparskega pekla in pred nerodnimi poželjivostmi našega spačenega mesa varoval, ter nam k zmagi pomagal, dokler bomo vanj zaupali, in se z njegovo gnado vojskovali.

Naj bi vas k temu še bolj spodbudil, in vam resnico, da so res najsrečnejši tisti, ki Jezusa nosijo v čolnici svojega serca dokazal, opomnim neko prigodbo iz starih časov. Bere se namreč, da je bila tista barka, s katero je Egipčanska kraljica, Kleopatra, prišla v Cilicijo po svojega zaročenca, Marka Antonija, najdrajša in najlepša zmed vseh, ki jih je kdaj morje nosilo. Bila je zunaj in znotraj z zlatimi platnicami vdelana, jambore so bile iz predragega cedrovega lesa, jadra iz najtanjšega platna, celo vesla iz čistega srebra. V tej barki je peljala Kleopatra seboj polne zaboje naj žlahnejših biserov in drazih kamenov, za katere bi se bile lahko cele kraljestva nakupile, in v sredi tega bogastva je sedela na zlatem sedežu, pregernjenem s potratljivo ozaljšanim nebesom, kraljica sama, bolj boginji, kot človeku enaka.

Poglej, kristjan! tvoja duša je v tistem trenutku, ko je bila pri sv. kerstu, ali pa v zakramentu sv. pokore vseh madežev greha oprana in s posvečujočo gnado Božjo olepotičena, takrat, ko se ni s posvetnim ženinom, ampak z Božjim sinom, Jezusom Kristusom, zaročila, lepša in drajša barčica v Božjih očeh, kakor Kleopatrina. Ona ni bila z bliščobo posvetnega, ampak s svetlobo nebeškega zlata prevlečena, to je: z zlatom Božje ljubezni, od katerega sv. Duha v skrivnem razodenju govori: „Svetujem ti od mene kupiti zlata, ki je v ognju očiščeno, da obogatiš.“ S posvečujočo gnado Božjo previden si prejel tisti zaklad, s katerim ne moreš sicer pozemeljskih cesarstev, ali s katerim zamoreš celo nebeško kraljestvo z vsem njegovim veseljem kupiti. Poglej toraj, ljuba duša! kako predraga barčica si in kolik zaklad sebo peljaš, če imaš Jezusa pri sebi! — Ni pa še dovolj, če Jezus v tvoje serce pride, temuč moraš tudi skerbeti, da bo pri tebi ostal, dokler stopiš na suho zemljo nebeškega Kanaana, zakaj rečeno je v svetem evangeliju: „Jezus je stopil v čolnic, ter se je prepeljal, in je prišel v svoje mesto.“ To mesto poleg sv. Tomaža Akvinskega pomenja večno mesto Božje, ali nebesa, ki so cilj naše vožnje po morju, in plačilo za ves gredé na potu prestali terpež.

Gotovo bi bili to neusmiljeni brodniki, ki bi poštenega kupca z njegovim blagom vred v svojo barko sprejeli, pa bi ga potem ali kje na kakošnem skalnatem otoku popustili, ali bi ga pa še v morje vergli, in na mesto njega kakošno spačeno druhal naložili. Enake grozovitnosti smo tudi krivi, če Jezusa, komaj da smo ga z zakladi njegove gnade v svoj čolníc sprejeli, spet malopridno odženemo in na mesto njega njegovega zapriseženega nasprotnika, peklenskega satana, sprejmemo. In kaj tacega vselej storimo, kolikorkrat smo smertno grešili.

Tisti brodniki, ki so preroka Jonata v morje vergli, so vsaj ta izgovor imeli, da jih je za voljo njega tisti vihar na morju vjel. Kakošno škodo pa nam Jezus prizadeva? s čim nas žali, da ga od sebe odganjamo? Ali mar ni on tisti, od kterega so množice vpile, da „je vse prav storil“? In če vse prav stori, kako neusmiljeni, kako nečloveški smo, da ga iz svojega serca preganjamo! Tudi so brodniki, ki so Jonata v morje vergli, v eni reči pametno ravnali. Zakaj, da bi bili svoje življenje oteli, so poprej vse povesma svojega blaga v morje pometali. V tem bi jih tedaj imeli posnemati, da bi rajše vse svoje bogastvo, vso čast zaverгли, kakor pa Jezusa in ž njim večno življenje zgubili. Ali koliko jih je, ki temu ravno nasprot ravnajo, in poprej Jezusa preženo, kakor bi pa najmanjšo časno dobroto iz rok spustili! Naj vas tukaj na nektare take resnične prigodbe opomnim: Če si, na priliko, prišel ob svoje poštenje, koliko ti je za laží, za rotenja, da, celo za krive prisege in spričevanja mar, da se le pred svetom umiješ? Če te lakomnost žene obogateti, kolikrat potegneš nazaj svojo roko od krivičnega dobička? Ali pa, če ti drugače ni mogoče, kakošno službo dobiti, ali pri ljudeh v ime priti, ti morajo vse hlimbe, hinavščine, prilizovanja, opravljanja in obrekovanja čez bližnjega k temu pripomoči. Vsi še tako blagi nameni tvojega sobrata so sprevernjeni, njegovi nič razžaljivnega ali hudega pomenljive besede pretresane, skozi žimnato sitice precejane, na zlato vago devane, in v hudo razlagane, vse njegove stopinje štete, in poleg tebe proti peklu obrnjene. In tako ravnaš z bližnjim brez vsega ozira na zadostovanje in tergaš njegovo dobro ime brez ozira na raz-

žaljenje Božje, dasiravno ti sv. Janez pove, da si lažnik, ako praviš, da Boga ljubiš, pa sovražiš svojega brata. Da, celo svetih reči, ogernjen v ovčje oblačilo, se svet v svojih peklenških zvijačah poslužuje, da le svoj namen doseže, če prav poglavitno in njej enako zapoved ljubezni prelomlja. Obiskovanje cerkev in službe Božje, prejemanje sv. zakramentov, videzna molitev in vnanja pobožnost, vse mora onečasteno in ti v službo podverženo biti, da je le odkritoserčnost, dobro ime, poštenje in zasluženje bližnjega omajano ali pa še pokopano. Li zamore v taki nesnagi tvojega serca, v katerem vse mergoli strupene golazni, Kristus prebivati, da bi tvoj čolnič pogina varoval? Ali ni iz teh mlakužin, iz te žolčne sokrovice, ki je po tebi razlita, in usmrjenih močvirov tvojega notranjega rajše zdavnej proč pobegnil, in svoj prostor Belcebubu in njegovim namestnikom prepustil? Nikar se toraj ne moli, če ne ubijaš, ne kradeš, ne goljufaš, po krivem ne prisegaš, ali če nisi očitna nesramnica, da bi se po voglih nastavljala, ali če celo vsaki teden k spovedi in k sv. obhajilu hodiš, i. t. d., da je že za tega voljo tvoje serce zrahljana blazinica, ali lepo ozaljšan čolnič, v katerem se nebeški ženin s tebo vozi čez globine morja. Ne jaz, ampak sv. Jakop ti pove, koliko da je prave vrednosti na tebi, ko pravi: „Če kdo misli, da je pobožen, pa ne berzda svojega jezika, temuč svoje serce zapeljuje, tega pobožnost je prazna“; (1, 26.) in drugod: „Kdor vso postavo spolnuje, pa eno prelomi, postane vseh kriv“; (2, 10.) in spet drugod pravi: „Jezik je sicer majhen ud, pa vendar velike reči napravlja. Poglej, kako velik gojzd vžge majhen ogenj! Tudi jezik je ogenj, pa kriv vseh krivic. — On vse naše telo omadežuje, je zleg, ki nikoli ne miruje, in je poln smertnega strupa.“

Povem vam tudi z besedami ravno tega apostelna, kakošna je prava pobožnost. On pravi: „Čista in neomadeževana pobožnost pred Bogom in Očetom je ta: sirotam in udovam v njih stiskah na pomoč priti in čistega se ohraniti pred tem svetom“; to je: svojo ljubezen v delih kazati, in se vsega varovati, kar se greh imenuje. Želim, da bi si te besede vse obrekovavke enkrat in za vselej zapomnile, in si jih k sercu jemale, preden k Božji mizi pristopajo, da bi se ne godilo

morebiti toliko oskrunjenja najsvetejšega zakramenta, in bi jih drugi posvetnjaki, katerim prejemanje sv. zakramentov merzi, ne imele po vsi pravici za zgled, da je ravno veliko teh, ki so ob nedeljah in v praznikih zmiraj pri obhajilu viditi, res najbolj napuhnenih in svojeglavnih, jezičnih in togotnih, opravljenih in obrekljivih, in lažljivih, in da po tem takem po njih sv. zakramenti še več škode ne terpeli, kakor po tistih, katerim so le za največje sile. Kdor toraj svojo dušo ljubi, in želi srečno dospeti v barkostajo večnega počitka, naj varuje, da se njegov čolnič na skalovju minljivega bogastva ali posvetne časti ne razbije, ali pa na ostrih skalah obrekovanja ne razdrobi. Beži naj tudi pred zapeljivimi družnjami, katerih pogovori Kristusu ne dopadajo. Ne dovoli naj svojim očem, da bi vse pogledovale, po čemur zažele; ne svojim ušesom, da bi vse poslušale, česar jih mika, ne svojim ustam, da bi od vsega blebetale, česar mu ne gré mar, ali je še gerdo, pregrešno in nesramno. Če, na pr. v kakošno barko nalože neugašenega apna, morajo brodniki skerbno varovati, da ne začnejo v barko vode zajemati, ker sicer so v nevarnosti z barko vred pogoreti in se vtopiti. Ravno tako je z našimi počutki in z vsemi našimi strastmi. Ako z vso skerbjo ne čujemo, se vnamejo v plamenu, in naš grob je v potopu večnega ognja.

S k l e p.

Zatoraj posnemajmo sv. Evzebija, od katerega sv. Maksim pravi: „Peljal je svoj čoln, z nebeškim bogastvom in večnimi dobrotami obilno naložen, v zaželeno stanje večnega zveličanja.“ O srečni čolnič nase duše, če z enacim blagom naložen privihra do bregov večnega življenja, kjer ga bodo vsi nebeščani z veseljem sprejeli! Zato skerbimo, da bo Jezus zmiraj naš kermir ostal, in tako se smemo svesto zanašati, da bomo srečno prijadrali čez morje življenja v Božje mesto, v nebeški Jeruzalem. Amen.

Pridiga v god obletnice vseh cerkev.

(Naše cerkve so sveti kraji; zatoraj jih spoštujmo; gov. J. Š—c.)

„Danes je tej hiši zveličanje došlo.“ Luk. 19, 9.

V v o d.

Danes praznično obhajamo spomin tistega dne, o katerem so bile naše cerkve posvečene in odločene za božje posebne prebivališča, v ktere se shajamo, Boga molit in častit in službo božjo opravljat, zraven pa tudi prejemati božje milosti in dari, ki jih Bog na teh svetih krajih bolj obilno deli ko drugod.

Že kar o začetku, odkar človeški rod živi na zemlji, so se postavljali altarji, in so se na njih daritve darovale Bogu, in za svete kraje so se šteli tisti kraji, na katerih so stali altarji. Kajn je daroval Bogu svoje poljščine, Abel pa pervine svoje čede. (Gen. 4, 3—4.) Noe, Abraham in drugi očaki stare zaveze so se zbirali s svojo družino večkrat na takih svetih krajih, da bi ondi opravljali Bogu svoje molitve in daritve.

Abraham je v Berzabeji clo log zasadil krog svojega altarja, da bi ondi v miru in v tihoti zamogel Boga moliti s svojo družino (Gen. 21, 33.) — Stari očak Jakob je v Betelu postavil kamniti altar, ga z oljem oblił, imenoval ta kraj božjo hišo, in z obljubo se zavezal, Bogu darovati ondi desetino vsega promoženja. (Gen. 28, 18—22.)

Ko je Bog o poznejšem času Judom razodel, kako hoče češčen biti, in jim je ob enem tudi vse šege in vse opravila predpisal, jim je zapovedal, narediti prenesljivo skrinjo zaveze in šotor in altar za daritve, in po maziljenju z oljem posvetiti vse, kar je bilo namenjeno v njegovo službo. (Exod. 40, 9. 10.) Še pozneje je ukazal veličasten tempelj postaviti v Jeruzalemskem mestu za službo božjo. Za ta častitljivi tempelj je pobožni kralj David pripravil veliko gradiva, modri Salomon

pa ga je dozidal in posvetil v službo božjo. (II. Reg. 7, III. Reg. 6.)

Bog je pa tudi z mnogimi čudeži pokazal svoje dovanje nad tem tempeljnom. Ko so namreč duhovni prinesli skrinjo zaveze in jo v tempelj postavili, se je oblak razgernil po vsem tempelju; ogenj je šinil iz nebes, in je požgal pripravljene daritve; in Bog je spregovoril iz oblaka, ter rekel: „Ta kraj sem si izvolil in ga posvetil, da moje serce in moje oči vedno tukaj ostanejo. Moja ušesa bodo slušale na molitev tistega, ki bo molil na tem kraju.“ (III. Reg. 8.)

Ko je Kristus, naš Zveličar prišel na zemljo oznanovat sv. evangelje, so se kmalu ustanovile keršanske občine. Ker si pa kristjani takrat niso smeli še cerkev zidati, so si po svojih hišah naravnali posebne sobe za božjo službo. (I. Kor. 11.) Ob času preganjanja so se zbirali tudi v podzemljskih duplinah, da bi ondi obhajali božjo službo. Take kraje so imenovali „Ecclesia“, po naše: „cerkev, zbirališče, občina“. Na takih krajih so postavili altar, na katerem se je darovala neprecenljiva daritev sv. maše, in kjer so hranili tudi svete hostije za bolnike, kakor jih hranimo še dandanašni. Na teh krajih se je oznanovala tudi božja beseda, so se opravljale molitve, prepevale pesmi. (Acta. ap. 1.)

Kadar je preganjanje ponehalo, so si kristjani cerkve zidali. Sv. Gregor čudodelnik sam je postavil več cerkev. In ko je cesar Konstantin Veliki 28. dan oktobra 312. leta čudoma premagal svojega nasprotnika Maksencija, in s to zmago Italijo in Afriko dobil pod svojo oblast, se je očitno oklical za zavetnika kristjanov, in je tudi sam sprejel keršansko vero. Dovolil je kristjanom povsod cerkve postavljati in očitno obhajati božjo službo. Tudi je sam na svoje stroške pozidal veliko cerkev, jih bogato obdaroval in prelepo ozaljšal, zmed katerih Evzebij posebno v misel jemlje cerkve v Nikomediji, Antiohiji, v Jeruzalemu in v Carjemgradu. Antiohenska cerkev je bila zavoľo nje lepe in bogate oprave imenovana zlata cerkev. Carigradska cerkev, sveti Zofiji na čast postavljena, je bila posvečena Jezusu, nestvarjeni Modrosti. Justinijan jo je dal iznovega izzidati z neizrečenimi stroški. Cesar Konstantin je v Carjemgradu postavil tudi cerkev dvanajsterih aposteljnov,

ktere zidovi, dasiravno silno visoki, so bili vsi z marmelnom prevlečeni in zgoraj z zlatom obrobljeni. Vsa streha je bila z bakrom (kufrom) pokrita.

V Rimskem mestu na gori Celius, kjer je stalo Lateransko poslopje, je zidal cesar Konstantin zalo cerkev, pri Odrešeniku imenovano. V tej cerkvi je izzidal tudi kerstno kapelico po Janezu Kerstniku imenovano, in jej je dal v dar obilno dohodkov iz poslopij in iz zemljiš ne le na Italianskem, ampak tudi v Siciliji, v Afriki in na Gerškem.

Sveta Helena, Konštantinova mati, je v Trierskem mestu podlago postavila za slovečo cerkev, in jo oskerbela z obilnimi dohodki, da bi se ondi dan na dan Bog častil. V Kolinu so bogoljubni kristjani pozidali toliko cerkev, kolikor je dni v letu.

Kakor pa je bil Salomonov tempelj z molitvami in pobožnimi opravili Bogu posvečen, so tudi kristjani svoje cerkve s posebnim posvečevanjem posvečevali Bogu. Kadar je bilo treba kako cerkev posvečevati, so se zbrali škofje iz obližja k temu svetemu opravilu. Sv. Ambrož pripoveduje molitev, ktera je bila pri posvečevanju cerkev v navadi in iz pisem svetih cerkvenih očakov vemo, da so na dan cerkvenega posvečevanja imeli posebne pridige. In škofje so tudi po več dni in noči v molitvah in postih prebili na takih krajih, na katerih so mislili kako cerkev zidati.

Da bi cerkve še bolj posvečevali, je bilo zapovedano po cerkvenih postavah, da se brez svetinj svetih mučencov ne sme posvečevati nobena cerkev, noben altar. En del teh svetinj je bil položen ali v altar ali pa v tisti kamen, na katerem se je obhajala skrivnostipolna daritev sv. maše. Akoravno pa so bile vse cerkve posvečene Bogu, se jim je vendar le pridevalo ime kakega svetnika, kteremu v čast je bila cerkev posvečena, in kterega je imela tista cerkev za svojega posebnega varha in pomočnika. Ravno taka je bila z altarji, ktere so postavljali svetim mučencom v spomin. Nekdanji cerkveni zbori so ukazovali, da se morajo altarji posvečevati s sveto križmo in mašnikovim posvečevanjem. S tim se je posnemalo to, kar so že očaki v stari zavezi opravljali na božje povelje.

N a u k i.

1. Ves svet je božji tempelj, in vse, kar je nad solncom in kar je pod solncom, nam oznanuje božjo vsegamogočnost, modrost in dobroto, in nas na vseh krajih opominja, da Boga molimo in častimo, kakor prepeva kralj David, rekoč: „Nebo nam pripoveduje slavo božjo in nebes nam skazuje dela rok njegovih.“ (Ps. 18, 2.) Pri vsem tem pa si je vendar le Bog izvolil posebne kraje, ter cerkve, da ga ondi kar svojega vsegamogočnega, neskončno modrega in dobrotljivega Stvarnika molimo, hvalimo in častimo in prosimo, in da ondi tem radovoljniji sprejema naše molitve, in na tem obilniši deli svoje milosti in dobrote. Rekel je Bog sam kralju Salomonu: „Izbral sem si ta kraj, da bo moje ime v njem vekomaj. — Moje oči in moje ušesa bodo vedno obrnjene na tistega, kateri bo molil na tem kraju.“ (II. Paral. 7, 16. 15.)

2. Salomonov tempelj pa v vsem svojem veličastvu je bil komaj senca naših cerkev. Judje v svojem tempelju niso imeli nič svetega razun skrinje zaveze in v skrinji zaveze kamnite tabli Mozesove in čudodelno palico Aronovo: v naših cerkvah pa prebiva pod podobo kruha Kristus sam, naš postavodajavec. Judje so v svojem tempelju darovali junce, jagnjeta in druge živali: na naših altarjih pa se daruje dan na dan sam božji Sin svojemu nebeškemu Očetu v najsvetejši daritvi svete maše, kakor se mu je nekdanj daroval na svetem križu. Naši altarji so tako rekoč Kalvarska gora, na kateri se Jezus daruje in se bo daroval do konca sveta v naše zveličanje in v zveličanje celega sveta. (Luk. 22, 10.) Da na kratko povem: v naših cerkvah je vse sveto: kerst je svet, blagoslovljene olja so svete, zvonovi in druge cerkvene priprave so blagoslovljene in zatorej svete.

Poglejte, ljubi moji kristjani! kako svet kraj je cerkev, zatorej se moramo pa tudi prav spodobno in pobožno zadržati na tem svetem kraju.

Kadar je stari očak Jakob v spanju vidil čudno gred iz zemlje v nebo nastavljeno, in po njej angele božje gori in doli hoditi na verhu pa Boga sedeti, je prebudivši se zaklical:

„O kako strašen je ta kraj! Zares tukaj ni drugega, kakor hiša božja in vrata nebeške!“ (Genes. 28, 17.) Če se je pa strašen zdel Jakobu že tisti kraj, na katerem je le v sanjah vidil Boga, koliko strašnejše (častitljivše) so še le naše cerkve, v katerih Bog resnično prebiva!

Ko je Mozes iz gorečega germa zaslišal božji glas, je bližje stopil k germu. Bog pa ga zaverne rekoč: „Izzuj si čevlje, zakaj svet je kraj, na katerem stojiš.“ (Exad. 3, 5.) Če je Bog sam sveto imenoval zemljo, na kateri je v gorečem germu skazal (razodeval) svojo vsegamogočnost, koliko bolj svet je še le kraj, na katerem stojé naše cerkve, v katerih Bog dan na dan razodeva svojo vsegamogočnost.

O kako močno se toraj pregrešé vsi, kateri se v naših cerkvah gerdo in nespodobno zaderžé, ter se prerivajo, pogovarjajo, svojo obleko razkazujejo, druge ogledujejo, in se ne zmenijo zato, kar se v cerkvi in kar se na altarju godi! Od Cahejeve hiše je Jezus rekel: „Danes je tej hiši zveličanje došlo.“ Od hiše in hiševanja takih kristjanov se ne bo moglo reči kaj takega. Takim hišam ne bo došlo zveličanje, ampak pogubljenje.

Pobožni cesar Teodozij Mlajši je rekel: „Slišim, da nekteri mojih podložnih v cerkvi pred altarjem stoje, kakor bi stali v kaki vojski na straži. Ali mar ne vejo, da clo mi, ki smo knezi in poglavarji, ves blišč svojega veličastva pred cerkvenim pragom puščamo, si krone z glave devljemo, in se vsi ponižni in častitljivo oltarjem približujemo?“

Judje so se priklanjali o prihodu v tempelj. Pobožni egiptovski puščavniki so izzuli svoje čevlje, kadar so hodili k božji službi. Clo neverniki so v časti imeli svoje molikovavske hrame, in ne bi se bil kdo z lepo podstopil, iz njega kaj zmakniti; velikoveč so rekli: „Te reči so naših molikov, so posvečene našim bogovom!“

Neverni vojvoda Pompej je spravil Judovsko deželo pod svojo oblast. Iz zgol radovednosti je v Jeruzalem pridši šel tudi v tempelj, v svetišče, da bi ondi ogledal vse, kar je bilo v njem. Ali glej, zgodovina nam pové, da ga je od tistihmal zapustila vsa sreča.

Kako pa bi srečo imeli in božji blagoslov tisti kristjani, kateri cerkve onečastujejo? Kaj čuda, če se jim huda godi na tem svetu in če jih še hujša čaka na unem svetu! Zatoraj opominja usmiljeni Jezus, ter pravi: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega; Bogu pa, kar je božjega!“ Cerkve so hiše božje — dajmo v njih, kar je božjega, — posvečujmo jih! Amen.

Pridiga za 20. pobinkošno nedeljo.

(Kako moramo dušne bolezni svojega bližnjega ozdravljati; gov. J. Š.)

„Bil je neki kraljič, katerega sin je bolen ležal v Kafarnavmu.“
Jan. 4, 46.

V v o d.

Slišali ste, preljubi kristjani! od drugega čudeža, katerega je storil naš Zveličar Jezus, ko je prišel iz Judeje v Galilejo. Bolezen tega kraljičevega sina me pa tako živo opominja hudih dušnih bolezni sedanjega časa. Ni vam, preljubeznjivi! treba praviti, koliko ljudi je v sedanjih časih na svoji duši silno, silno bolnih; pa vendar na to svojo hudo smertno bolezen le malo, ali pa nič ne porajtajo. Svojemu grešnemu poželenju in hudim strastim močno strežejo in obtežujejo svojo neumerjočo dušo z brezštevilnimi grehi. O ljubeznjivi! to je nevarna, huda bolezen, hujša kakor telesna bolezen kraljičevega sina v Kafarnavmu. Naj bi tudi bil kraljičev sin umerl v svoji merzlici, bi zgubil bil le zemeljsko življenje, le kratko življenje, ktero je polno bolecin in nevarnost, po katerem pa za pravične boljše življenje nastopi. Ako pa grešnik, še zmirej bolen na svoji duši, umerje; o kolika nesreča za njega! On zgubi srečno življenje v nebesih, in pade v peklenški brezen, iz katerega ni več rešenja na vecno. Alite kristjani! strašna smert je smert nespokorjenega grešnika?

Pa mi beremo v današnjem sv. evangeliju, da se je Jezus revnega bolnika usmilil in mu ljubeznjivo zdravje zopet povernil; ravno tako je tudi vseh nas sveta dolžnost, se usmiliti

svojega revnega brata in uboge sestre, ki sta na svoji duši bolna in jima iz hude dušne bolezni vstati pomagati. Ja, to tirja od nas že dolžnost našega stana, to tirja od nas keršanska ljubezen, ktera nas uči, kako moramo tudi za zveličanje duše svojega bližnjega skrbeti. Kako pa moramo svojemu bližnjemu pomagati, da iz grehov vstane, tega naj vas moja današna pridiga podučí! Jez omenjam tukaj le tri posebne reči, s kterimi zamoremo dušne bolezni svojega bližnjega ozdravljati, in te so :

1. Keršansko opominovanje ;

2. lep izgled ; in pa

3. pridna molitev.

Kristjani ! te tri reči so dobre zdravila za naše dušne rane ; toraj pa tudi mislim, da bo sleherni izmed nas željno pričakoval, kaj več od njih slišati. Te trojne zdravila ljubeznivi ! želim sebi in vam vsem ; le ti, usmiljeni Jezus nam daj, da tudi lepi nauk od njih zvesto poslušamo in globoko v sercu ohranimo !

Razlaga.

1. Pervo zdravilo, ktero zapišem za dušne bolezni, je keršansko opominovanje. To pa obstoji v lepem opominovanju, ali ljubeznivem svarjenju svojega bližnjega, naj zapusti svoje grešno življenje in se resnično poboljša. To zdravilo je tako dobro, da je po njem že veliko grešnikov zopet svoje dušno zdravje zadobilo. Vi veste, kako je kralj Savi nedolžnega Davida preganjal. Pa Jonatan, Savlov sin, ki je pridnega Davida silno ljubil, stopi pred svojega očeta in ga ponižno prosi, rekoč : „O kralj ! nikar se ne pregreši nad svojim služabnikom Davidom ; saj tudi on ni grešil zoper tebe, in njegove dela so ti koristne, svoje življenje je vagal za te, ko je Filistejca premagal. — Vse to si sam vidil in se veselil. Zakaj toraj hočeš preliti nedolžno kery, in ubiti Davida, ki je nedolžen?“ To ljubeznjivo svarjenje je Savla tako omehčilo, da je prisegel, Davidu nič žalega storiti. Tudi od kralja Davida veste, kako se je dal hudemu poželenju prema-

gati, da je globoko v greh zabredel. Pa zdaj stopi k njemu prerok Natan in mu v lepi priliki oči odpre, da spozna svoj greh in ga bitko obžaluje. Iz teh dveh izgledov, ljubi kristjani! lahko spoznate, koliko premore modro in ljubeznjivo keršansko opominovanje. Oj opominujmo tudi mi eden drugega k dobremu; saj to tirja od nas keršanska ljubezen do bližnjega. Vas k dobremu opominovati, je moja sveta dolžnost, je težka dolžnost tudi drugih dušnih pastirjev. Oj da bi pa tudi naše svarjenje in opominovanje, bodi si že ali v spovednici, ali na leci, ali kjerkoli, vselej dobre, pripravne serca našlo!

Keršanski gospodarji in gospodinje! Ali si pa tudi vi resnišno prizadevate za dušno zveličanje svojih podložnih, svojih otrok in poslov? Jim ne pripuščate, da bi se po noči okoli klatili, grešno znanje delali, ali po grešnem veselju letali, in tako kmalo zabredli v nastavljeno mrežo peklenskega duha? Ne bodite še s tim zadovoljni, da vaši hlapci in deklet vam služijo in delajo; temuč glejte, da služijo tudi Bogu in njegove svete zapovedi spolnujejo. Če pa vaši nauki in opominovanja pri njih nič ne zdajo, odpravite jih iz službe, ker garjeve ovce se morajo kmalo odbrati od drugih, da tudi druge hude bolezni ne nalezajo. Hudobni hlapci in deklet vam ne prinesó žegna k hiši, timveč ga le od hiše podé. In to, kar sem zdaj od sebe, od drugih duhovnikov, od keršanskih gospodarjev in gospodinj rekel, tudi od vseh vas drugih velja. Postavim: ti si gost ali gostja, in vidiš kako se ta in ta v vaši bajti gerdo obnaša, oj posvari ga, poduči jo, morebiti najde tvoja beseda pripravno serce, in glej, kako hvaležen ti bo tvoj bližen, če ga ozdraviš od nevarne dušne bolezni! Ali si morebiti hlapec ali dekla in vidiš pri drugem hlapcu ali dekli, da ravna, kar je greh, kar ni prav; ljubeznivo ga posvari, lepo jo poduči; morebiti da sprejme tvoj nauk in se poboljša; če se pa tudi s svojim ljubeznivim opominovanjem zameriš, ne bodi žalostna, ljuba duša; saj sv. Peter sam pravi: Boljše se je ljudem zameriti, kakor pa Bogu.

In tako, ljubeznivi! imamo dosti, dosti priložnosti podučevati svojega bolnega brata ali sestro in obilnega žegna imamo iz nebes pričakovati za svoj trud, saj: „kteri jih pod-

učujejo v pravičnosti“, pravi sv. pismo, „se bodo kakor zvezde na nebu svetile“. Keršansko opominovanje vam torej prvo zdravilo zapišem, s katerim zamorete dušne bolezni svojega bližnjega ozdravljati.

S tim zdravilom pa združite drugo še boljše zdravilo, in to naj bo vaš

2. lep izgled. Že star pregovor je: „Beseda miče, zgled pa vleče.“ Kjer dobrega izgleda ni, tam tudi lepo opominovanje malo izdá ali pa nič. Tam najdeš starše, ki si za izrejo svojih otrok veliko prizadevajo; jih pridno v šolo pošiljajo, jih lepo opominjajo, svarijo in strahujejo; pa vendar nič ne pomaga. Kdo je tega kriv? Slabi izgled staršev, ker otroci se večidel le po izgledu svojih staršev obračajo; saj: „jabelko ne pade deleč od drevesa“. Pa našel boš tudi starše, ki svojim otrokom ne delajo dolgih opominovanj in jih tudi malokdaj kaznujejo; pa vendar so otroci pridni, ubogljivi in bogaboječi. Od kod pride to? Od tod, kjer njih starši lepo keršansko živijo. O ja, verjemite mi, ljubeznivi! en sam lep izgled je več vreden, kakor tavžent lepih besed.

To je bilo zmiraj in zmiraj bo. Milijon in milijon nevernikov je bilo po lepem izgledu prvih kristjanov spreobrnjenih. „O“, so rekli, „keršanska vera mora božja vera biti, ker kristjani tako čisto, lepo in sveto živé.“ In glejte, dober izgled kristjanov je če dalej več duš Jezusu pridobival. Tako beremo od sv. Afre, da je v svoji ajdovski veri gerdo in nečisto živela. Nekega dne pride sveti škof Narcis s svojim dijakonom Feliksom v njeno hišo, da bi tam prenočil. Afra misli, da sta prišla ta dva moža tudi kakor drugi iz grešnega namena k nji; pa kako se začudi, ko jih vidi pred jedjo in po jedi pobožno moliti; ja še celo v terdi noči sta vstala, da sta duhovske molitve opravila. Afra primeri zdaj svoje grešno življenje s sv. življenjem teh dveh duhovnikov in tolika serena žalost se je loti, da ne more več svojih vročih solz prikrivati. Komej se dan stori, teče k sv. škofu. Pred njega pade in se mu s solznimi očmi svojih grehov spové. Prosi ga tudi, da bi jo kerstil, ker ona želi zanaprej kot kristjana pobožno in spokorno živeti. Sv. Narcis jej podeli zakrament sv. kersta in od te dobe je Afra spokorno živela, za Jezusovo vero svojo kri

prelila in se zdaj kot mučenica v nebesih veseli. Glejte, ljubeznjivi! toliko premore lep in svet izgled, zato nam pa tudi vsem skupej Jezus kliče: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaše dobre dela, in časté vašega Očeta, kateri je v nebesih.“ Ja, keršanski predpostavljeni in vi keršanski gospodarji in gospodinje! tako naj sveti vaša luč! Pokažite s pridnim obiskovanjem službe božje in prejemanjem ssv. zakramentov, pokažite s zvestim spolnovanjem svojih dolžnost, da ste kristjani, da ste otroci božji, stvarjeni ne za ta svet, ampak za nekaj več — za nebesa. Ja vi vsi, ljubi poslušavci! dajajte s svojim življenjem lep izgled svojemu bližnjemu; dajte mu to tečno zdravilo, da ozdravi spet od svoje dušne bolezni in z vami vred deležen postane Kristusovega zaslužnja! „Ker je pa vsak dober dar“, kakor pravi sv. Jakop, „in vsako popolno darilo le od zgorej, od Očeta luči;“ (Jak. 1, 17.) tako naj bo pa tretje tečno zdravilo za bolno dušo vašega bližnjega

3. pridna in pobožna molitev. Koliko molitev premore, vidimo nad sv. Pavlom. Ta apostel je bil več časa naj veči preganjavec kristjanov. Bil je pričujoč pri smrti sv. Štefana in se je veselil, ko je sv. marternika v njegovi kervi plavati vidil. Še celo proti Damasku je šel, da bi tam vse kristjane polovil in jih zvezane v Jeruzalem pripeljal. Pa glejte! čudne pota previdnosti božje. Iz Savla, hudega preganjavca, bo Pavl serčni oznanovavec svete Jezusove vere. Baram vas, ljubeznjivi! kdo je svetemu Pavlu toliko gnado sprosil? „Sv. Štefan“, nam na to odgovori sv. Avgustin, „sv. Štefan s svojo molitvijo, ko je umirajoč za svoje sovražnike in morivce prosil, rekoč: Gospod Jezus! ne zarajtuj jim tega v greh.“ O res čudna moč pobožne molitve! Zdi se mi kakor ogenj, ki tudi naj teršo rudo stopi. Če grešnik že na vse dobre nauke in opominovanja nič ne porajta, če se ne zmeni ne za časne, ne za večne kazni; je večkrat še pobožna molitev, ktero pobožna duša zanj opravlja, še edini pomoček, da ga k pokori pripelje in večnega pogubljenja reši. Toraj vam, ljubeznivi! pobožno molitev kot tretje mogočno zdravilo posebno priporočim, s katerim zamorete silno bolno dušo svojega bližnjega ozdraviti. Molite toraj posebno za

spreobrnjenje grešnikov; molite za svoje starše in celo žlahto, za svoje prijatelje in dobrotnike, ki morebiti že del časa po grešnih potih hodijo. Vaši pobožni molitvi posebno priporočim terdovratne grešnike in grešnice domače fаре, ki imajo proti vsakemu keršanskemu opominovanju terdovratno serce, in so v naj večji nevarnosti se za večno pogubiti. In če tudi Bog vaših prošinj precej ne usliši, ne obupajte za to; stanovitni bodite v molitvi, saj kdor stanovitno prosi, tudi prejme, in marsikteri grešnik vam bo še v večnosti hvalo vedel, da ste mu s stanovitno molitvijo v nebesa pomagali.

S k l e p.

Zdaj poznate, ljubeznivi! trojne zdravila, s kterimi zamorete bolne duše svojih bratov in sester ozdraviti, namreč: Keršansko opominovanje, lepi izgled in pa pridno molitev. Res veliko zamore lepo keršansko syarjenje in ljubeznjivo opominovanje. Še več premore lepi izgled, ki revnega grešnika tako rekoč vleče k pokori. Naj več pa vendar premore pobožna molitev, ktera oblake predere in gre pred tron vsega-mogočnega Očeta. Rabite torej pridno te tri reči, ktere sem vam kot dušni zdravnik zapisal, da ž njimi pridno zdravite bolne duše svojega bližnega. Verjemite mi, da vam bodo duše grešnikov še v večnosti hvaležne, ktere zdaj s temi zdravili, ktere sem vam zapisal, ozdravite. In nebeški Oče, ki ne želi smerti grešnika, ampak da bi se spreobrnil in živel, vam bo vaš trud enkrat obilno v nebesih povernul. Amen.

XLVI. Pridiga.

(Agnus Dei, tollens peccata mundi, parcit, exaudit, miseretur.)

„Jaguj se božje, ki greha sveta odjemlješ; zanesi nam o Gospod!
 „ „ „ „ „ „ usliži nas o Gospod!
 „ „ „ „ „ „ usmili se nas o Gospod!“

Y y o d.

Slovenci! vi ste kaj pobožni in radi po božjih potih hodite. Kedar ste pa na božji poti, obiskujete mnogotero cerkvo in cerkvico, dosti lepega vidite in pobožnega čujete, da še vam serce oveseli in duša k čednemu življenju prebudi. Domu se vernivši v domačo cerkev hitite; pred svetim rešnjim Telesom kleče se zahvalujete za vse prejete gnade in dobrote. Serce vam veselejše bije, da ste spet v domaci cerkvi, kajti na poti se vam je domača cerkev še več priljubila. Povsod je dobro, doma nar boljši; doma dobivate po redu tečno hrano božje besede in svetih zakramentov.

Romarski poti podobno se mi zdi premišljevanje Lavrentanskih litanij. Lepo pot smo prehodili, dokaj lepih skrivnost, svetih resnic, zlahtnih priimkov Device Marije smo premišljevali; bilo je toliko krasnih božjih vež ali cerkvic, v katerih smo molili Boga in častili kraljico nebeško Marijo. Po dolgem potovanji se vernemo tje, od kodar smo izšli, tje, kjer je vir, začetek našega dušnega življenja, kjer je dom in zakladnica naše duše, k Jezusu, Jagnjetu božjemu.

H koncu Lavretanskih litanij trikrat izkličemo: „Jagnje božje, ki greha sveta odjemlješ“. Kdo je to jagnje božji? Jezus, Sin božji, naš Odrešenik. Da bo obljubljeni Mesija krotek, kakor jagnje, je napovedal že prerok Izaija: „Darovan je bil, ker se je sam darovati hotel in ni svojih ust odperl; kakor ovca bo k zaklanju peljan in bo kakor jagnje molčal pred tim, ki ga striže in svojih ust ne bo odperl.“ Iz. 53, 7. „Jagnje, ktero so Izraelci zaklali in povžili pred odhodom iz

Egiptovske sužnosti, in velikonočno jagnje, katerega so Judje vsako leto v spomin te rešitve jedli, je predpodobovalo Jezusa, ki se je dal zaklati, da nas je rešil hudičeve ali peklenške sužnosti. Jezus Kristus je torej naše velikonočno Jagnje, ker je njegova kri nas otela večne smerti in vživanje njegovega mesa nas otima hudičevi sužnosti. Imel je pa Jezus vse lastnosti Jagnjetske, bil je krotek, pohleven, nedolžen, kakor Jagnje; Jezus je toraj naše Jagnje, in ker je božji Sin in sam Bog, se imenuje: „Jagnje božje, ki greha sveta odjemlje“. Tudi to je prerokovano po prerokih: „Naše slabosti je nase vzel, naše bolečine je nosil“ in poterdjuje sv. Peter, kedar uči, „da ni greha storil, ampak je le naše grehe na svojem telesu sam nosil na lesu, da bi mi grehu odmerli in pravici živeli.“ (I. Pet. 2, 22.)

S trojno prošnjo se obrnemo k Jezusu, Jagnjetu božjemu,

1. da bi nam prizanesel,
2. da bi nas vslišal,
3. da bi se nas usmilil Gospod!

Jezus, nedolžno, za nas darovano Jagnje, Tebe častimo in molimo, ker si s svojo smertjo svet odrešil.

Razlaga.

1. Janez kerstnik v puščavi ob Jordanu uči in kerščuje, množice Judov grejo iz Jeruzalema k Janezu in dajo se kerstiti. Nekega dne pride tudi Jezus k Jordanu; po božjem razsvitljenji ga Janez spozna in govori množicam: „Glejte Jagnje božje, katero grehe sveta odjemlje.“ (Jan. I. 29.) — Drugi Janez, imenovan evangelist in ljubljenec Jezusov, je bil na stare dni na otok Patmos pregnan. Ondi je v zamaknjenji gledal v nebesa, in je med drugim vidil prekrasni sedež, in na sedežu nekega sedeti, ki je deržal v desnici bukve znotraj in zunej popisane, zapečatenene s sedmerimi pečati. Angelj pa je klical z močnim glasom: kdo je vreden odpreti bukve in odlociti njih pečate? In nihče ni mogel ne v nebesih, ne na zemlji, ne pod zemljo odpreti bukev. V sredi sedeža in čveterih žival in v sredi starašin je stalo Jagnje, kakor umorjeno. Prišlo je in vzelo bukve iz desnice njega, ki je sedel na

sedežu. In ko je odperlo bukve, .. so padli štiri in dvajseteri starašini pred jagnjetom ... in so peli novo pesem: Vreden si Gospod vzeti bukve in njih pečate odpreti; zakaj umorjen si bil in si nas Bogu odrešil s svojo kervjo ... Ko je Jagnje odločilo sedem pečatov, so se odkrivale Božje sodbe in strašne prikazni v podobah raznoterih zverin ...

Po odločenji prvega pečata se je prikazal bel konj, in jezdec na njem je imel krono in lok; venkaj je šel, da bi premagal; — podoba je Odrešenika. Ko se je odperl drugi pečat, se je prikazal rudeč konj in jezdecu na njem je bilo dano vzeti mir od zemlje; imel je velik meč in pomenja vojsko, preganjanje in morjenje kristjanov.

Po odločenji tretjega pečata, se je prikazal črn konj in jezdec na njem je imel tehtnico v roci; podoba je žalostne lakote in pomanjkanja. Po razlaganji nekterih cerkvenih učnikov pa pomenja jezdec na črnem konji krivoverstvo in dušno lakoto. — Ko se je odperl četerti pečat, se je prikazal bled konj, in sedečemu na njem je bilo ime smert; pekel je šel za njim in dana mu je bila oblast moriti z mečem, z lakoto, s smertjo in z zvermi zemlje. Pomenja ta jezdec hudo morijo in merjenje; po drugih razlagavcih pa duhovno morijo po brezbožnih naukih. — Ko se je odločil peti pečat, je vidil Janez pod oltarjem duše pomorjenih zavoljo besede božje in zavoljo pričevanja, ktero so dajali. Vpili so z velikim glasom: Gospod, Sveti in Resnični! doklej ne boš sodil in se ne boš maševal zavolj naše kervi nad njimi, ki prebivajo na zemlji? Slehernemu je bilo dano belo oblačilo. — Ko se je odperl šesti pečat, je vstal velik potres, sonce je bilo černo, kakor žimnato oblačilo, in luna je bila vsa kakor kri in zvezde so z neba padale, kakor odmetuje figovo drevo svoje negodne fige, ko je od velikega vetra majano; in nebo je odstopilo, kakor zvite bukve; in vse gore in otoki so bili s svojega mesta premaknjeni; in kralji zemlje in poglavarji, oblastniki, bogati in močni, vsi sužnji in prosti so se poskrili po jamah, po pečevji in gorah in so rekli goram in pečevju: Padite na nas in zakrite nas pred obličjem njega, ki sedi na sedežu in pred jezo Jagnjetovo; zakaj prišel je veliki dan njih jeze; in kdo bo mogel obstati? Ponovim še enkrat zadnje besede Janeza

evangelista: Prišel bo veliki dan njih jeze, kdo bo mogel obstati?

Prišel bo ta dan naznanjen po Jezusu, prerokovan po evangelistu, strašni dan, kedar se bodo spolnovale prerokovane sodbe božje nad ljudmi, alj kdaj bo prišel, nam ni povedal Jezus, ne njegov evangelist. To pa je gotovo, da se je mnogo prerokovanih težav že spolnilo, to je ob enem tudi dokaz in zagotovilo, da se bo tudi drugo spolnovalo. Prišla je vojska, cele tri stoletja so rimski cesarji kristjane preganjali, morili, preganjali so jih Judje in krivoverci; prišla je lakota, in kristjani so terpeli veliko pomanjkanja po ječah in pregnanstvu; prišle so kuge in hude morije, preganjavci so morili kristjane z mečem, metali so jih zverinam, kužne bolezni so jih smertile v ječah in zaporih; vstale so krive vere in so morale kristjane na dušah, so jih zapeljevale in pogubljevale. — Kaj in koliko stisk, nadlog in božjih sodb nas in zanamce naše še čaka, Bog sam ve. Strašne sodbe so se že spolnovale nad pregrešnim svetom; sveto pismo jih nam pripoveduje.

Vesoljni potop se je razlil po celi zemlji in pokončal je pregrešno ljudstvo, živali in zveri; le pravična Noetova družina se je otela občne pogube. V žveplenem ognji so poginili razuzdane mesta Sodoma in Gomora, le Lota je Bog rešil, ker je bil pravičen. Še druge sodbe so zapisane, ktere so zadele terdovratne grešnike: vseh omeniti ni mogoče. Kedar se jih spominjamo, se moramo spomniti tudi strasnih gerdih pregreh, s kterimi smo že žalili in še žalimo Boga. Ko bi bil Bog samo le pravičen in ne tudi usmiljen, kako bi se nam godilo?

Zaupajé na usmiljenje in miloserčnost božjo, ktera se nam razodeva po tisučernih potih, zanašaje se na zasluženje Jezusa Kristusa, kličemo iz dnu naših serc: Jagnje božje, ki greha sveta odjemlješ; zanesi nam o Gospod! Prerokovana je vojska, lakota, kuga, morija, o Bog! zaslužili bi jih po naših pregrehah; v svoji neskončni milosti, prizanesi nam o Gospod!

O Jezus, Jagnje božje, ki greha sveta odjemlješ! Ti si bil ves nedolžen, krotek in pohleven, siromaštvo, preganjanje, zasramovanje in grozovitne martre vse si tako voljno preterpel, da si bil podoben Jagnjetu, ki se da zaklati in molci, daj nam

to gnado, da po tvojem zgledu vse križe in težave voljno prenašamo in se za naše grehe spokorimo!

2. Kakor sem že povedal, je vidil Janez v skrivnem razodenji Jagnje, kakor umorjeno, in štiri in dvajseteri starašini so padli na svoje obličja in so molili njega, ki živi od vekomaj do vekomaj. To Jagnje je Jezus Kristus sam, ki je bil umorjen na križu, da bi zadosti storil Očetu nebeškemu za naše grehe. Jezusova daritev na križu je bila klavni in pravni dar, ker je Jezus svoje telo in svojo kri v odrešenje in zveličanje vsega sveta v klavni dar dal. Ta daritev na križu opravljena pa ni nehala; Jezus jo še zmiraj v nebesih po nekervavo ponavlja in jo bo ponavljal vekomaj. Vidil je Janez v nebesih oltar in pod oltarjem duše nepomorjenih zavoljo besede božje... V sredi sedeža in čveterih žival in v sredi starašinov je stalo Jagnje kakor zaklano. Drug angelj je prišel, in je stal pred oltarjem in je imel zlato kadilnico. In vzel je angelj kadilnico in jo je napolnil z ognjem oltarja. (Skriv. razod. 6, 8.)

To Jagnje je Jezus Kristus, kateri se daruje na tem oltarji v nebesih, ki je oboje skupej živ in zaklan; neumerljiv in vendar nosi v svojih ranah resnično podobo svojega križa, ki je naš veliki mašnik, kateri nas je z Bogom spravil. Jezus sedi zdaj ob desnici svojega Očeta in mu ko veliki mašnik svoje na križu umorjeno telo in prelito kri neprenehoma za nas daruje, in ga vedno za nas prosi. V starem testamentu je šel veliki duhoven enkrat v letu v presvetišče s kervjo zaklanega kozla, in je sedemkrat proti božjemu sedežu pokropil v znamenje, da se ljudje grehov očiščujejo; Jezus je šel v nebesa v pravo presvetišče s svojo lastno kervjo, katero neprenehoma za nas daruje (Hebr. 7, 23.), kakor spričuje tudi apostelj Pavl v listu do Rimlj. (8. 34.): „Jezus Kristus je umerl in je tudi od smerti vstal, je na desnici božji in prosi za nas.“ „Otročiči moji!“ uči ap. Jan. „to vam pišem, da ne grešite, če je pa kateri grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa pravičnega.“ Imamo torej besednika, ki se neprenehoma za nas daruje in za nas prosi Jezusa Kristusa.

Ravno tisto telo, katero je bilo zaklano na svetem križu, in ravno tista kri, ktera je tekla iz posvečenega lesa, se daruje na naših oltarjih; daritev v katoliških cerkvah je nekervava, pravna daritev novega zakona; v mašnikovih rokah postane kruh in vino presveto telo in prava rešnja kri, ki se darujeta za naše grehe in za grehe vsega sveta. Jezus Kristus je torej naš srednik in besednik pri Bogu; on zadržuje božjo jezo, da se čez grešnike ne razlije precej. Koliko greha se stori po deželah, mestih, vaséh! Pregrehe kličejo v nebo, kakor nekdanj Abelnova kri.

Alj opominjeni po besedah sv. Janeza: „Če ste grešili, imate srednika pri Bogu, Jezusa pravičnega“, prosimo in kličemo za usmiljenje božje in rečemo: O Jezus ti si Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, o Jezus, ti si naš srednik in besednik, prosi ti za nas, da nas usliši Gospod Oče nebeški!

3. Videl je Janez v razodenji še drugo čudno znamenje v nebesih sedem angelov, kateri so imeli sedem poslednjih nadlog, ker je bila s temi dokončana jeza božja, oblečeni so bili v čisto in belo platno in prepasani okrog pers z zlatimi pasovi; prejeli so sedem zlatih kup, polnih jeze božje, tempelj je bil napolnjen z dimom od veličastva božjega in od njegove moči; in nihče ni mogel v tempelj iti, dokler niso bile dokončane sedmere nadloge sedmerih angeljev. Slišal je iz tempeljna velik glas, kateri je rekel sedmerim angeljem: Pojdite in izlite sedmere kupe jeze božje na zemljo. Izlili so angelji kupe sedmerih nadlog na zemljo. Ko je izlil sedmi angel svojo kupo, se je iz tempeljna zaslišal velik glas: Zgodilo se je; vstali so bliski in vstal je velik potres, kakoršnega ni bilo, kar so bili ljudje na zemlji. Kaj to strašno prerokovanje pomenja, še ni človeška duša popolnoma vganila, in ne vemo, alj se je že spolnila, alj se bo še le spolnovalo. Naj bo že karkoli, kdo bi se ne spomnil o ti priložnosti, konca sveta, zadnje sodbe in strahu in trepetu, ki nas vse čaka tisti dan? Jezus, mili Jezus, pred naš Odrešenik, naš Srednik, naš Besednik, bo naš ostri, pravični Sodnik.

Gledé na ta strašni dan, kličemo: Usmili se nas Gospod! Dobro vemo, da bi bilo tedaj že prepozno, usmiljenja, milosti prositi, ker je doba milosti minula in bo le pravičnost govorila

našo obsodbo. Zatorej prosimo Te milosti že za prvo sodbo po smrti, kajti gorje temu, kdor živemu Bogu nepripravljen v roke pade. O Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, odvzemi tudi naše grehe, vzemi najpred slepivne vezi spred naših oči, da bomo gerdobo pregreh prav spoznali in s studom se od njih odvernili; odvzemi od nas vezi grešnih navad, da bomo tako oprosteni ložej za Teboj hodili in grehu se odpovedali: daj našim sercom gnado pravega spoznanja, priserčne grevenge, in resnične pokore, da bomo spravljene z Bogom vredni Tvojega neskončnega usmiljenja; o Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usmili se nas o Gospod!

Ti o prečista Devica, naša ljuba mati bodi naša srednica in besednica, prosi tudi za nas pri svojem Sinu, da bo se nas usmilil Gospod.

In vi svetniki in svetnice božje, nebeški prebivavci, zveličani duhovi, ki že gledate obličje božje, prosite tudi vi za nas, da bi se nas usmilil Gospod, sedaj in v smertni uri, da bomo sodni dan za pravo stran Sodnika postavljeni in v vašo presrečno družbo sprejeti.

S k l e p.

Sklenimo sedaj premišljevanje Lavretanskih litanij! Šopek prežlahtnih rožic smo zvezali v venec, bili so to prelepi priimki, s kterimi slavimo Marijo, kraljico nebeško; dišeče listke pobožnih občutkov smo vpletali in še okinčali z nebeškimi resnicami naše presvete vere. Položimo ta venec na oltar prečiste Device v slabo znamenje naše preserčne ljubezni do Nje, ki je mati lepe ljubezni, mati milosti, začetek našega veselja. Naj bi cvetlice vedno duhtele Mariji v čast! pobožni občutki naj bi pa ne ostali mertvi, ampak naj bi obrodili čverst sad dobrih Bogu dopadljivih del!

O preblaga Devica! mati božja! visoko si povišana nad vse stvari, nad vse ljudi, nad vse svetnike in zveličane duhove; vem, da s svojimi slabimi besedami nič ne morem dodati Tvoji slavi, ktero pojejo vsi pravoverni narodi, vsi zvesti kristjani! Vendar blagovoljno sprejmi moje slabo, pomankljivo početje; počel sem ga le z namenom, da tudi s svojimi močmi

spolnujem blage besede, ki si jih govorila v duhu preroškem : „Glej, odslej bojo me povelicevali vsi rodovi.“ Sprosi nam to gnado, da bomo v nebesih v Tvoji družbi Tvojega Sina molili; kakor sedaj Tvojo slavo prepevamo. O Marija! za nas Boga prosi! Amen.

Modus

erigendi benedictique Sanctae Crucis Vias

juxta regulas

a s. Indulgentiarum Congregatione

die decima Maji 1742 praescriptas.

Nota I. In solemnī erectione benedictioneque S. Crucis Viarum Sacrae Imagines (Stationstafeln) e domo parochiali in ecclesias processionaliter efferantur atque in mensa ad hoc praeparata ornataque ante Altare collocentur.

Nota II. Celebratur, si commode fieri potest, Missa votiva de Passione aut Cruce Domini nostri Jesu Christi.

Nota III. Fiat allocutio instruens populum de fine, utilitate, indulgentiisque Sanctae Crucis Viae.

Nota IV. Dein facultate erigendi, benedictique S. Crucis Vias praeditus choreto et stola violacea indutus cum ministris aquam benedictam et thus ferentibus genuflectit ante Altare majus, et intonetur: Veni Creator —. (Si adsunt Cantores et organa possunt cantare hymnum de Spiritu sancto in vernacula, interim Celebrans cum diacono recitet hymnum submissa voce; quod fiat suo loco etiam ad hymnos: Vexilla Regis — Stabat Mater — et Te Deum).

H y m n u s.

Veni, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quae tu creasti, pectora.

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, charitas,
Et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
Digitus Paternae dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus:
Ductore sic te praevio
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem
Noscamus atque Filium
Teque utriusque Spiritum
Credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In saeculorum saecula. Amen.

V. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur.
R. Et renovabis faciem terrae.

O r e m u s.

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere.

Defende, quaesumus Domine, beata Maria semper Virgine intercedente, populum tuum ab omni adversitate, et toto corde tibi prostratum ab hostium propitius tuere clementer insidiis.

Actiones nostras, quaesumus Domine, aspirando praeveni, et adjuvando proseguere, ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat, et per te coepta finiatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat per omnia saecula saeculorum. Amen.

A.

Benedictio generalis

omnium simul.

O r e m u s.

Domine Jesu Christe, qui thronum Crucis throno gloriae praeposuisti, ut ex eo super inimicos nostros moriendo triumphares, qui gloriam Crucis triginta tribus annis quaesivisti, Crucis viam anhelasti, fideles tuos non alia via, quam Crucis salvandos volens, sedulo et fatigate ad eam ineundam verbo, pariter et exemplo invitasti: „Qui vult venire post me, abneget se ipsum, et tollat crucem suam et sequatur me.“

Neque aliam viam Tibi ad gloriam eligere voluisti, quam Viam sanctae Crucis, et Te pati oportuit, et ita intrare ad gloriam. Obinde qui hanc Viam negligeret, Tuum non esse, neque Te dignum conclusisti.

Respice in nos famulos tuos, qui tuis mandatis, consiliis vestigiisque inhaerere cupientes, viam sanctae Crucis ambulare,

Te memoria et affectu ad gloriosum triumphum Tuum commitari desideramus, Tuam passionem, nostrae salutis pretium, recolere, flere et condolere; et praesta, ut in hac devotione fideles Tibi socii esse, fructusque gratia Tua ex concessione summorum Pontificum annexos percipere, Tecumque ex hac condolentia et gloria sanctissimae Passionis et Crucis in aeternum triumphare valeamus. — Per Temetipsum Salvatorem, Triumphatorem Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

B.

Benedictio specialis

et quidem 1mo Imaginum.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imagines sculpi aut pingi non reprobas, ut, quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus, et sanctitatem ad imitandum memoriae oculis meditemur; has quaesumus imagines in honorem et memoriam Unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi adaptatas „Benedicere, et Sanctificare digneris, et praesta, ut, quicumque coram illis Unigenitum Filium tuum suppliciter colere et honorare studuerit, illius meritis, et obtentu, a Te gratiam in praesenti, et aeternam gloriam obtineat in futuro. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

O r e m u s.

Benedic Domine, imagines istas, quas et ego virtute Tui nominis, et autoritate Sedis Apostolicae mihi concessa benedico, ut sint instrumenta apta omnium gratiarum et Indulgentiarum quomodocunque et quotiescunque concessarum, ut populus tuus Tibi et tuae sanctissimae Passioni devotus et gratus, fructum animae suae, defunctisque requiem adipisci mereatur. — Per Te Jesum Redemptorem nostrum, qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

(Dein aspergas et incenses.)

(2do Crucium, quae debent esse e ligno.)
Adjutorium nostrum etc.

O r e m u s.

Rogamus te, Domine sancte, Pater omnipotens, sempiterno Deus, ut digneris benedicere haec signa Crucis tuae, ut sint remedia salutaria generi humano; sint soliditas fidei, bonorum operum profectus, et redemptio animarum; sint solamen, et protectio, ac tutela contra saeva jacula inimicorum. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

O r e m u s.

Benedic † Domine has Cruces, quia per Crucem sanctam tuam eripuisti mundum a potestate daemonum, et superasti Passione tua suggestorem peccati, qui gaudebat in praevaricatione primi hominis per ligni vetiti sumptionem. (Aspergendo dicas): Sanctificentur ista Crucis signa in Nomine Patris, et Filii et Spiritus sancti, ut orantes, inclinantesque se propter Deum ante istas Cruces inveniant sanitatem animae, et corporis. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

H y m n u s.

Vexilla Regis prodeunt,
Fulget Crucis mysterium;
Qua vita mortem pertulit,
Et morte vitam protulit.

Quae vulnerata lanceae
Mucrono diro, criminum
Ut nos lavaret sordibus,
Manavit unda, et sanguine.

Impleta sunt, quae cecinit
David fideli carmine,
Dicendo nationibus:
Regnavit a ligno Deus.

Arbor decora et fulgida,
Ornata Regis purpura,
Electa digno stipite
Tam sancta membra tangere.

Beata, cujus brachiis
Pretium pendit saeculi,
Statera facta corporis,
Tulitque praedam tartari.

O Crux! ave, spes unica
Hoc Passionis tempore,
Piis adauge gratiam,
Reisque dele crimina.

Te, fons salutis Trinitas!
Collaudet omnis spiritus:
Quibus Crucis victoriam
Largiris, adde praemium. Amen.

H y m n u s
Matris dolorosae.

Stabat Mater dolorosa,
Juxta Crucem lacrymosa,
Dum pendebat Filius.

Cujus animam gementem,
Contristatam et dolentem,
Pertransiuit gladius.

O quam tristis et afflicta,
Fuit illa benedicta
Mater Unigeniti!

Quae moerebat et dolebat,
Pia Mater dum videbat
Nati poenas inclyti.

Quis est homo, qui non fletet,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?

Quis non posset contristari,
Christi Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesum in tormentis
Et flagellis subditum.

Vidit suum dulcem natum,
Moriendo desolatum,
Dum emisit spiritum.

Eja Mater fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.

Fac, ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam. Amen.

V. Ora pro nobis, Virgo dolorosissima.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s .

Respice, quaesumus Domine, super hanc familiam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, et Crucis subire tormentum.

Deus, in cujus Passione secundum Simeonis prophetiam dulcissimam animam gloriosae Virginis et Matris Mariae doloris gladius pertransivit: concede propitius, ut, qui Dolores ejus venerando recolimus, Passionis tuae effectum felicem consequamur.

Domine Jesu Christe, qui frigescente mundo, ad imitandum corda nostra Tui amoris igne, in carne beatissimi Patris nostri Francisci Passionis tuae sacra Stygmata renovasti: concede propitius, ut ejus meritis et precibus crucem jūgiter feramus, et dignos poenitentiae fructus faciamus. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

(Dein procedatur ad Stationes.)

C.

Benedictio

ad singulas Stationes, erectioque Sanctae Crucis Viae
imaginum.

1. I m a g i n i s.

Extende Domine dexteram benignitatis Tuae supra hanc
Imaginem, et applica ei merita Tuae pretiosissimae Passionis,
in cujus memoriam erigitur, quam et ego in nomine Tuo
bene†dico, ut sit signum, coram quo, quicumque Tuae sanctis-
simae Passionis memor fuerit, omnium gratiarum et Indulgen-
tiarum pro se et defunctis particeps esse valeat. Per Te, Jesu
Christe, qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

2. C r u c i s.

Sanctificetur [aspergendo] hoc signum Crucis in nomine
Patris, et Filii et Spiritus sancti, ut adorantes inclinantesque se
propter Deum ante istam Crucem inveniant corporis et animae
sanitatem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

(Osculo dato erigitur pronuntiando:)

Authoritate igitur mihi concessa elevo Te ad omnes Indul-
gentias a summis Pontificibus concessas. In nomine Patris, et
† Filii, et Spiritus sancti. Amen.

(Dein appendatur thurificeturque.)

(Postea fiat meditatio primae stationis, quod observetur
per omnes Stationes, finita ultima progreditur ad Altare majus,
ubi Sanctissimum conservatur, stolaque mutetur, exponatur Sa-
cramentum, intoneturque hymnus sequens.)

T e D e u m l a u d a m u s .

T e D o m i n u m c o n f i t e m u r .

Te aeternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, Tibi coeli et universae Potestates.

Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt coeli et terra Majestatis gloriae tuae.

Te gloriosus Apostolorum chorus.

Te Prophetarum laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia.

Patrem immensae Majestatis.

Venerandum Tuum verum, et unicum Filium.

Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriae, Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem non horruisti Virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo aperuisti credentibus regna coelorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo, quaesumus, Tuis famulis subveni, quos pretioso Sanguine redemisti.

Aeterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum Tuum, Domine, et benedic haereditati Tuae.

Et rege eos, et extolle illos usque in aeternum.

Per singulos dies benedicimus Te.

Et laudamus nomen Tuum in saeculum, et in saeculum saeculi.

Dignare, Domine, die isto, sine peccato nos custodire.

Miserere nostri, Domine, miserere nostri.

Fiat misericordia Tua, Domine, super nos, quemadmodum speravimus in Te.

In Te, Domine, speravi: non confundar in aeternum.

V. Benedicamus Patrem, et Filium cum sancto Spiritu.

R. Laudemus et superexaltemus eum in saecula.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

Deus, cujus misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus, piissimae Majestati Tuae pro collatis donis gratias agimus, Tuam semper clementiam exorantes, ut, qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

V. Panem de coelo praestitisti eis.

R. Omne delectamentum in se habentem.

O r e m u s.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili Passionis Tuae memoriam reliquisti: tribue quaesumus, ita nos Corporis et Sanguinis Tui sacra Mysteria venerari, ut redemptionis Tuae fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

V. Ab omni malo.

R. Libera nos Domine.

O r e m u s.

Pietate tua, quaesumus Domine, nostrorum vincula solve peccatorum, et intercedente beata Virgine Maria cum omnibus Sanctis tuis nos famulos tuos, benefactores atque loca nostra

in omni sanctitate custodi, omnesque consanguinitate, affinitate ac familiaritate conjunctos a vitiis purga, virtutibus illustra, pacem et salutem tribue, hostes visibiles et invisibiles remove, carnalia desideria expelle; aërem salubrem, fertilitatemque indulge, inimicis amicisque nostris charitatem largire. Parochiam hanc atque Provinciam nostram cum omnibus in ea habitantibus ab omni peste, fame, haeresi, infideliumque feritate et potentia illaesam conserva, et omnibus fidelibus vivis atque defunctis vitam et requiem aeternam concede; Papam nostrum N—, Antistitem N—, Imperatorem N—, omnesque Praelatos et cunctum populum christianum ab omni adversitate custodi, et benedictio tua sit super nos semper. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Amen.

(Hac occasione facultate gaudens benedicit Rosaria, cruces et numismata pro Indulgentiis S. Birgittae nuncupatis atque pro articulo mortis.)

„Testimonium“
solemniter erectae S. Crucis Viae.

Vigore praefatae commissionis Ego infra scriptus hac facultate exornatus S. Crucis Viam cum annexis Indulgentiis erexi in Ecclesia loci N—, juxta regulas a s. Indulgentiarum Congregatione die decima Maji MDCCXLII praescriptas. In quorum fidem testimonium hoc manu mea exaravi.

Datum.

N. N.

Novičar.

* Iz Celovca. Prihodnje leto obhajamo Slovani tisočletnico Cirilovo in Metodovo: tisoč let je že, kar sta prižgala brata Ciril in Metod nam Slavianom zveličavno luč prave katoliške vere. Po vsem svetu slovanskem se pripravljajo, da bi to imenitno slovesnost prav slavno obhajali. Kaj bomo počeli mi Slovenci? Stara govorica pripoveduje, da je sv. Metod maševal v Jarenini; stara kapela se ravno kar popravlja. Alj bi se ne mogla sredina cele te svečanosti za nas Slovence ravno v Jarenino postaviti? Le premišljujmo in naznanujmo svoje misli po časnikih naših!

Za danes naznanjamo, kar je dunajski slovanski časnik „Ost und West“ sprožil.

Brali smo v imenovanem časopisu med drugim tudi tole:

Shod slovanskih učenih mož o priliki tisočletnice slovanskih apostoljnov Cirila in Metoda.

Preteklo je že mnogo in mnogo let, kar je naš veliki Šafařík in za njim Kolár postavil geslo slovstvene uzajemnosti vseh slovanskih narodov, kot pogodbo, brez ktere se omika ne dá misliti; pa še vedno se rabi malo to geslo. Slovstva naših posamnih narodov so doslej se malo uzajemno podperale, in ako so se na kakem odločenem polju vjele, se je to bolj po naturnem nagibu zgodilo, kakor pa zavoljo odločenega namena. Radi sicer priznavamo ta napredek, da današnji dan omikan Slovan ktereга koli slovanskega naroda vsaj štiri glavne narečja slovanske toliko razume, da bere razun slovstva svojega naroda tudi slovstvene izdelke vseh družih narodov slovanskih v izviru in jih bolj pozná, kakor so poznali naši očetje slovstvo svoje domovine. Ker pa osebno in pismeno občenje učenih mož našega naroda zavoljo neugodnih političnih razmer, v kterih večidel živimo, potem zavoljo prevelicega oddaljenja naših prebivališč in ker nimamo dobro vredjenega knjigarstva, se samo le čez posamne osebe raznih slovanskih narodov sprostira, je imelo doslej malo, sploh malo upljiva do slovstvene delavnosti. Eden najtočnejih pripomočkov za ustanovitev tega uzajemnega občenja, da bi se namreč učeni našega naroda osebno spoznavali — čemur pri drugih narodih nemških, francozkih itd. učeni zbori tako lepo priložnost dajejo, — še do te ure nikoli nikjer ni bilo poskušeno pri Slovánih.

V ta namen nasvetjemo znanstvene zборе slovanskih učenih vseh narodov od časa do časa, zlasti pa jezikoslovcov in zgodovinarjev, da pretresujejo najvažnije nedognane jezikoslovne in zgodovinske prašanja slovanstva in kako naj se znanstveno obravnajo, kakor tudi zavoljo osebnega soznanjenja učenih posamnih slovanskih rodov.

Prihodnje leto 1863 nam ponuja za to tudi unanjo priliko. Slovani obhajajo prihodnje leto (1863) tisočletnico v čast naših aposteljnov Cirila in Metoda, praznik miru in sprave, ktere poganja nam vsem svoje krasne mladike v keršanstvu. Nadjamo se, da se bodo vsi rodovi slovanskega naroda brez razločka vere udeležili te slovesnosti. Ktera prilika bi pa tudi ugodnija bila, zaščitnike slovanske vede na enem mestu pobratiti, kakor ta keršanska in narodna slovesnost? Nasvetujemo tedaj za prvi znanstveni zbor slovanskih učenih v letu 1863 mesto Dunaj, ker to mesto ni deleč od Velehrada in pa ker je stolno mesto države, v kateri bivajo veči ali manjši deli vseh slovanskih rodov, kot čas zbora pa cerkveni god aposteljnov Slovanov.

Ne! da bi s tem kaka politična demonstracija se namerjavala; naš namen je edino in samo ta, da osnujemo znanstvene zборе slovanskih učenih od časa do časa po pravilih tacihi nemških zborov, zoper ktere tudi najmanj liberalne nemške vlade niso nič ugovarjale ne pred ne po letu 1848.

Vabimo tedaj vse znanstvene društva in pisatelje, zlasti pa jezikoslovce in zgodovinarje vseh slovanskih dežel, kakor tudi vse pisatelje tujih narodov, kateri se znanstveno pečajo s slovanskim jezikoslovstvom in znanstvom, tega zbora se udeležiti.

Pogoji za pristop naj bi bili kakor pri zborih nemških jezikov in naravoslovcov; ker so ti pogoji iz mnogoterih razglasov teh zborov znani, naj opomnimo tu samo, da bi moral vsak deležnik pismeno svoj pristop z enim iztisom svojih natisnjenih del vredništvu časopisa „Ost und West“ poslati. Berž ko se sto deležnikov oglasi, bomo pri c. k. avstrijski kakor tudi pri ces. ruski, kralj. pruski, kralj. saksonski in knezo-serbski vladi gledé privoljenja za ta zbor storili, kar bo treba, in nadjamo se, da nam se bo naša želja spolnila, ker smo porok za točno spolnovanje pravil, ki bodo ustanovljene.

Ako nam se to dobro sponese — in upamo, da se bo — bo ta namenjeni zbor, kateri bi se danes še marsikteremu „prijatlu“ našega naroda kot čudna izmišljava zdeti utegnil, dobrega dosti storil, in smel se bo, kadar se sopet poverne, brez hvalisanja najuspešnejim zborom te verste na stran staviti.

Iz rožne doline. A. Kr—v. — Od nekdaj slovi že naša dolina, da toliko delavcov rodi nagrađu Gospodovemu. Po zgornjem in spodnjem Rožu, unkraj in tukaj bregov Drave šumeče, ni skor vasi, da bi ne bil v nji vsaj en duhovnik doma. Če bi kdo prevzel soštevati vse duhovne, ki jih je rožna dolina rodila, zares težavno bi bilo mu to opravilo, zdatno množino bi jih naštel. Tako na priliko iz same št. Jakobške fare je bilo, še ni predolgo od tega, 23 duhovnikov živih. Zato pa skor ni leta, da bi kje ne bilo nove maše. Alj ta prikazen ni lep dokaz žive vernosti slovenskega ljudstva in očitno znamenje gorečnosti njegove za povišanje božje česti in poveličanje sv. cerkve?

Ravno je dve leti, odkar so bile v Podgorjah tri nove maše v

enem mescu in letos smo praznovali zopet dve take slovesnosti v okrogu Kapliške dekanije: eno unkraj Drave dereče, drugo za stermo Žingarco.

Perva se je obhajala 10. avgusta v Kotmarivasi. Vreme je bilo zelo neugodno, od rane zore do poznega mraka je deževalo neprestano. Vendar je privrelo silno veliko pobožnega ljudstva, se vdeležit perve sv. daritve in pridobit si blagoslov novoposvečenega namestnika Jezusovega. Po dokončanem sv. opravilu je bil slovesen obed. Zunaj je lilo, kar je moglo; pod strešno pa smo bili vendar prav dobre volje. Razveselitba je bila skoz in skoz domača, kar jej je prikupilo posebno prijetnost. Navadno se na Koroškem pri takih slovesnostih iz vesele družbe izključi jezik slovenski; namesto njega šopiri in košati se gosposka nemščina. Alj glej pri tej priložnosti je dobil mili naš materni jezik, kar se mu sploh odjemlje. On se ni slišal koj med domačimi in posli; on ni čepal kot boren siromak v kakem kotiču, vladal je kot vreden domač sin za mizo. Posadili so ga na zaslužen in dostojno mu mesto častiti gosp. primicijan Jan. Zablatnik. V krepkem slovenskem govoru se zahvalijo zbranim za skazano njim čast in napijejo napred prečastitemu gosp. tehantu in potem celi družbi. V gladki besedi odvernejo gosp. dekan M. Čuden napitnico in nazdravijo dalje svitlemu cesarju, prevzvišenemu knezoškofu in drugim. Zdaj se verstijo razne nazdravice pričujočim in nepričujočim — vse po slovensko. Tudi znanih zasluženih domorodcov se zabilo ni. Ni molčala tudi slovenska grlica. Drugi dan namreč smo prepevali pesmice slovenske tako navdušeno, da so očitvidno ginili vse poslušavce prijetni glasovi domorodnih pesmic in vsem globoko v serce segali. Slava pevcom slovenskim!

Osem dni potem 17. avgusta so obhajali č. g. Andrej Wieser novo sveto mašo v slovenskem Blejberze. Čeravno je Bleiberg pristran kraj, od severa in juga obdan od stermih verhov in skalnatih gor, je privabila slovesnost vendar od vseh strani toliko brumnega ljudstva, da precej prostorna cerkev ni imela za vse dosti prostora. Nikdar ni sprejel posamesni ta kraj toliko obiskovavcov; pa tudi naj starejši ljudje ne pomnijo, da bi bila nekdaj se praznovala v Bleiberze taka slovesnost. Gotovo bo zato ostal imenitni dan prebivavcom mirnega kraja na pozne čase v blagem spominu. Po božji službi smo se zbrali v farovžu, kjer je bil obed. Kmalo se je vnela družba, vse je bilo židane volje. Pri veselem obedu ni manjkalo navadnih napitnic.

Zadnji solnčni žarki so rumenili že verhove južnih gor, ko so se poslovili oddaljeni gosti. Nekaj jih še ostane. Drugi dan popoldne smo se spravili v bližnjo dolinico, ki se razprostira spod skalnato Vertačo in daleč okrog slovi po divni svoji lepoti. Občudovali smo tu naravsko krasoto tihe dolinice, zraven prepevali viže slovenske, da so odmevale pesmi domače od sivih skal in razlegale se po mirni planjavi. Alj vesele ure prehitro so minule! Na večer še le se poslovimo in odrinemo domú v rožno dolino.

H koncu mi pride še nekaj na misel. Ker sem omenil, da se pri obeh slovesnostih ni zanemarjal jezik slovenski, naj spregovorim na kratko, kar mi v tem obziru na sercu leži. Ne zamudimo pri enakih in sploh pri vseh javnih slovesnostih slovenskemu ljudstvu djansko pokazati, da smo zvesti sinovi svojega naroda, da ljubimo jezik materni in spoštujemo običaje in navade narodne. Take slovesnosti dajajo nam nar lepšo priložnost, brez vse demonstracije in brez vsega hrupa očitno naznanovati ljubezen do svojega naroda. Tukaj namreč se snide prosti kmet z omikanim gospodom. Če tedaj vidi prosti kmet, da omikani gospod ne samo, kadar mora, temuč tudi prostovoljno in rad se pogovarja v slovenskem jeziku, če opazi, da ne sramuje se maternega jezika, temveč da ga časti in ljubi; če sliši iz ust omikanih gospodov, če vidi, da se gospoda ne sramuje in ogiba narodnih običajev in navad; prašam zdaj, ali vse to, kar vidi in sliši, ne zbuja v persih prostega kmeta narodne zavesti; alj ne širi v njegovih grudih narodnega ponosa; alj ne povišuje v njegovem sercu ljubezni do svojega jezika in poterdjuje mu spoštovanja do svojih narodnih običajev? Zato še enkrat: Ne zamujajmo takih priložnost, ki imajo gledé narodne stvari toliko uspešnega vpliva.

Iz Borovljan na Koroškem 1. sept. E.—Te dni se končajo v okraju Kapliške dekanije šolske preskušnje. Pri nas je bila napovedana in končana 18. avgusta ravno na rojstni god presvitlega cesarja. Zato je bil ta dan za Borovlje posebno imeniten, ker ste se praznovale dve slovesnosti ob enem. Prečastiti g. dekan, od prazno oblečene šolske mladine slovesno sprejeti, so peli veliko mašo. Služila sta jim naš in podljubeljski g. fajmošter. Razun šolske mladine so znašli se pri božji službi vradniki cesarski in brojna množica vernega ljudstva. Po sv. maši in po dokončanih zapovedanih molitvah so podali se šolarji v lepem redu v šolsko hišo, kjer se je zbralo tudi več naših domorodcov. Po kratkem v serce segajočem nagovoru g. dekana se začne izpraševati narpred keršanski nauk. Urni in zastopni odgovori vprašanih otrok so pričali, da so jih učili izversten katehet. Za keršanskim naukom pridejo drugi učilni predmeti na versto: branje z razlaganjem in s slovnico vred, računjenje in pravopisanje. V vsakem predmetu so šolarji lepo in jederno odgovarjali na veliko čast svojemu učeniku in v občno zadovoljnost pričujočih. Kaj izobraženi so skazali se v slovenski slovnici. Zares marsikterega učenega bi osramotili. Veselje je bilo poslušati, kako izurjeno so računovali iz glave in na tabli. Tehniški izrazi so učeniku in učencom kaj gladko tekli. Sploh se je dopadlo vsem, da so otročiči na vse uprašanja odgovarjali v čistem in pravilnem — rekel bi gosposkem slovenskem jeziku. To je prav! V šoli si prisvojijo otroci brez težave, da zastopijo potem vsako knjigo slovensko, ker so jim izreke in besede, med ljudstvom še bolj nenavadne, iz šole že znane. Da se je pa zraven maternega obzir jemal tudi nemškega jezika, pričalo je branje in čedni izkazni nemški

spisi. Poterdila pa je zraven ta preskušnja, kar smo zmiraj trščili, da le takrat se učijo šolarji z uspehom ptujega jezika, ako so v maternem terdno podučeni. Lep dokaz tomu je dala deklica slovenskega rodu. G. dekan so narekovali veči nemški stavek in deklica ga je brez vsega pregreška napisala. S tim so sklenili se učni predmeti. H koncu zapojó šolarji še iz navdušenih gerl cesarsko pesem in v plačilo svojega prida so prejeli nar pridnejši lepe darila, ki sta jih častiti g. fajmošter in srenjski predstojnik nakupila. Serčen govor g. dekana je končal slovesnost. Omeniti še moram, da so ondašnji šolski prijatlji in verli domoljubi priskerbeli lične slovenske kataloge. Slava jim! Serčna hvala pa pred vsim marljivemu našemu učitelju. Uspeh in napredek letošnje preskušnje je zopet skazal, kaj se nauči šolska mladina, če umno in modro vodi jo mož vnet za svoj poklic, ki daruje nji vse svoje moči, če ravna šolo učitelj, kteremu poduk reči več velja kot nauk ptujega jezika. Čeravno je še mlad, v svojem djanji in ravnanji vendar marsikteremu zastaranemu učeniku podaja posnemljiv izgled. Zato g. R. Perkonik le v tem duhu naprej! to je naša iskrena želja. Hvala mladega zaroda in v njem hvala celega naroda bo Vas spremljala!

Ker govorim ravno o šoli, naj povem še, da se zida v Borovljah novo šolsko poslopje, ki smo ga bili že zelo potrebni. Trudu in prizadevanji občno ljubljenega našega župana se moramo zahvaliti, da lepa in prostorna hiša že stoji. — Glede narodne stvari javljam Vam radostno, da imamo pri nas mnogo vnetih domorodcov, ki podpirajo domačo reč in pridno čitajo časnike narodne. Ne manjka pa tudi nam, kakor povsod, odpadnih poturic, nar hujsih neprijateljev narodnosti slovenske. Vendar očitno in veselo povem, da naši g. uradniki nikar niso neprijatlji pravičnim našim zahtevam. Prav radi govorijo in ravnaajo po slovensko, kar se našim kmetom kaj dopada. Gotovo bi rešili tudi vloge slovenske po slovensko. Alj graje vredno je, da srenjski župani alj njihovi in zlasti kotni pisarji za drag denar napravljajo slovenskim strankam nemške vloge. Slovenci! spoznajte in poslužite se vsaj enkrat od cesarja in ministerstva vam danih pravic! Vi morate začeti sami. Ako čakate, da vam bodo vradnije nemške vloge reševale po slovensko, bote čakali do sodnjega dnu. Pomnite dobro: Vigilantibus jura!

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija. Čč. gg. fajmoštra Janez Globočnik in Leopold Sevnik sta svoje fare med seboj zamenila in prvi gre v Theisenek drugi pa v Reichenfels za fajmoštra. Č. g. Jan. Dugulin je dobil faro Rovte. Č. g. Mih. Oberörg gre za provizorja v Treblje.

* Ljubljanska škofija. Jan. Skubic, farni namestnik v Borovnicah se poda v pokoj. — Umerli so čč. gg. Anton Jerzinovic, Janez Kek in Fr. Drachsler. R. I. P.!